

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.016.01.2021

Olgierd Geblewicz
Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

Urząd Marszałkowski
Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie
ul. Korsarzy 34
70-540 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/004 - Przygotowanie systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności Unii Europejskiej 2021-2027.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie, ul. Korsarzy 34, 70-540 Szczecin ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Olgierd Geblewicz, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego ² od 29 listopada 2010 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja działań w zakresie przygotowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027. 2. Przygotowanie prawne i organizacyjne systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności na lata 2021-2027.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2021 r. lub do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce (z możliwością wykorzystania dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Agata Prochotta-Milek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/119/2021 z 14 lipca 2021 r. 2. Małgorzata Wejwer, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/123/2021 z 20 lipca 2021 r. (akta kontroli str. 1-9)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie podejmowane przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego⁵ działania dotyczące przygotowania Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego na lata 2021-2027⁶ oraz przygotowania prawnego i organizacyjnego systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności na lata 2021-2027.
Zarząd podejmował należyte i terminowe działania mające na celu przygotowanie projektu Programu FEdPZ poprzez:

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Marszałek.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Zarząd.

⁶ Dalej: Program FEdPZ.

- konsultowanie projektu ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie Polityki Spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2021-2027⁷;
- konsultowanie projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce⁸ (stanowiącej podstawę do przygotowania krajowych i regionalnych programów operacyjnych), w tym zgłoszenie zastrzeżeń do metodyki i doboru wskaźników;
- opracowanie stanowiska Zarządu i innych dokumentów przedłożonych Ministerstwu Funduszy i Polityki Regionalnej⁹ w celu zapewnienia większej alokacji Programu, w tym m.in. dotyczących Specjalnej Strefy Włączenia, obszarów problemowych, na których funkcjonowały zlikwidowane państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej¹⁰;
- przekazanie do Ministerstwa FiPR istotnych i szczegółowych uwag do Kontraktu Programowego dla Województwa Zachodniopomorskiego¹¹;
- podjęcie działań na rzecz rewizji podziału środków rezerwy programowej;
- przygotowanie projektu Programu FEdPZ zgodnie z wymogami określonymi w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹², art. 28-34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej¹³ oraz w rozdziale 2.2 projektu Umowy Partnerstwa. Projekt Programu FEdPZ zawierał wymagane elementy i informacje. W ww. projekcie zostały określone jednostki pełniące funkcje Instytucji Zarządzającej¹⁴, Instytucji Audytowej¹⁵ oraz Instytucji Pośredniczącej¹⁶. Zgodnie z nim w systemie zarządzania i kontroli funkcję IZ będzie pełnił Zarząd za pomocą Urzędu, IA - Szef Krajowej Administracji Skarbowej, IP w części dotyczącej interwencji EFS+ w realizacji Programu FEdPZ - Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie¹⁷.

Na etapie przygotowywania projektu Programu FEdPZ zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród jednostek samorządu terytorialnego¹⁸ w zakresie zapewnienia płynności finansowej i zdolności beneficjentów do współfinansowania projektów w perspektywie finansowej 2021-2027. Zlecono także badanie ewaluacyjne pn. „Ocena ex ante instrumentów finansowych wdrażanych w województwie zachodniopomorskim¹⁹ w latach 2021-2027”. Raport z badania ewaluacyjnego został złożony przez wykonawcę 30 sierpnia 2021 r. i był na etapie weryfikacji. W wyniku ww. badania uzyskane zostaną informacje dotyczące propozycji zakresu, kierunków oraz mechanizmów interwencji, możliwych i zasadnych do realizacji w ramach Programu FEdPZ.

⁷ Dalej: ustawa wdrożeniowa.

⁸ Dalej: Umowa Partnerstwa.

⁹ Dalej: Ministerstwo FiPR.

¹⁰ Dalej: PGR.

¹¹ Dalej: Kontrakt Programowy.

¹² Dz. U. z 2021 r. poz.1057, dalej: ustawy o zppr.

¹³ Dz. Urz. UE L 231/159, dalej: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060.

¹⁴ Dalej: IZ.

¹⁵ Dalej: IA.

¹⁶ Dalej: IP.

¹⁷ Dalej: WUP.

¹⁸ Dalej: jst.

¹⁹ Dalej: województwo.

Urząd przeprowadził badania ankietowe wśród pracowników IZ oraz IP, wyznaczonych w perspektywie finansowej 2014-2020. Badania te dotyczyły Instrukcji Wykonawczych²⁰ w celu wypracowania ich modelu bardziej przyjaznego pracownikom.

Ponadto, na etapie prac związanych z przygotowaniem projektu Programu FEdPZ były identyfikowane istotne ryzyka z określeniem poziomu ich istotności oraz działań je ograniczających.

W wyniku kontroli ustalono roczne opóźnienia na poziomie krajowym (niezależne od Urzędu) w zakresie działań związanych z przyjęciem założeń i przygotowaniem projektu Umowy Partnerstwa w odniesieniu do pierwszego harmonogramu. Skutkiem tego były opóźnione prace nad projektem Programu FEdPZ. Nie stwierdzono natomiast opóźnień wynikających z działań bądź zaniechań Urzędu.

OBSZAR

1. Realizacja działań w zakresie przygotowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027.

Opis stanu faktycznego

1a. Urząd 19 marca 2020 r. otrzymał do prekonsultacji projekt ustawy wdrożeniowej. (wersja z 17 marca 2020 r.), do którego zgłosił 20 uwag. Ministerstwo FiPR 26 sierpnia 2020 r. przekazało informację, że zakończyło proces nieformalnych prekonsultacji i projekt ww. ustawy będzie przedmiotem dalszych prac przed jego przekazaniem do oficjalnych konsultacji zewnętrznych, co nastąpi po przyjęciu unijnych rozporządzeń regulujących zasady wdrażania Polityki Spójności w perspektywie finansowej 2021-2027. Od 26 sierpnia 2020 r. do 31 sierpnia 2021 r. Ministerstwo FiPR nie przedstawiło kolejnej wersji ww. ustawy.

(akta kontroli str. 1081-1186, 1246, 1248)

Urząd otrzymał projekt Umowy Partnerstwa 18 stycznia 2021 r. W ramach Umowy Partnerstwa alokacja na programy regionalne wynosiła 28,4 mld euro. Ministerstwo FiPR algorytmem²¹ podzieliło 75% środków przeznaczonych na programy regionalne (tj. 21,3 mld euro - alokacja bazowa) i pozostałe 25% (tj. 7,1 mld euro - rezerwa programowa) ustalone zostanie w kontraktach zawieranych z zarządami województw. W projekcie Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na lata 2021-2027 na Program FEdPZ przeznaczono środki w wysokości 1 311 mln euro (alokacja podstawowa)²². Konsultacje regionalne projektu Umowy Partnerstwa zostały wyznaczone przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej²³ na 9 lutego 2021 r.

Zarząd 1 lutego 2021 r. przyjął jednogłośnie informację w sprawie konsultacji Umowy Partnerstwa i harmonogramu dalszych prac nad Programem FEdPZ.

²⁰ Dalej: IW.

²¹ Proponowany algorytm podziału środków na programy regionalne uwzględniał dwa wskaźniki: liczbę ludności oraz poziom zamożności wyrażony za pomocą PKB na mieszkańca. Dodatkowo, uwzględniono wskaźnik ubytku ludności w latach 2014-2018 dla poszczególnych regionów. Pozostałe wskaźniki dobierano zgodnie z zasadą: jeden cel polityki = jeden wskaźnik, np. dla CP1 - nakłady na B+R na mieszkańca, CP2 – emisja zanieczyszczeń pyłowych przez zakłady szczególnie uciążliwe, CP3 – wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej (WMDT) w wariantcie pasażerskiego transportu kolejowego, CP4 – stopa bezrobocia BAEL osób w wieku 50+ (BAEL - Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności – prowadzone od maja 1992 r. zgodnie z metodyką Międzynarodowej Organizacji Pracy co kwartał przez Główny Urząd Statystyczny; badanie polegające na ankietowaniu ogólnopolskiej próby gospodarstw domowych); CP5 – organizacje według głównej dziedziny działalności (rozwój lokalny).

²² Kwota alokacji podstawowej została wyliczona przez Ministerstwo FiPR w oparciu o wskaźniki statystyczne publikowane przez GUS, przy zastosowaniu metody opartej o standaryzowany system punktowy.

²³ Dalej: Minister FiPR.

Informacja ta zawierała m.in. propozycję podziału funduszy unijnych w oparciu o projekt Umowy Partnerstwa i proponowaną strategię negocjacyjną: koncentracja tematyczna na celu polityki²⁴: CP1 - *Wsparcie przedsiębiorczości, (B+R)*²⁵ oraz *cyfryzacji* - 20% Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego²⁶ (na poziomie kraju 25%), na CP3 - *Wsparcie transportu - drogi wojewódzkie, ewentualnie koleje* - 30% EFRR, rozszerzenie koncentracji tematycznej na politykę miejską (8% na poziomie kraju) również na CP1, CP2 - *Wsparcie energetyki odnawialnej, efektywności energetycznej, ochrony środowiska, dostosowanie do zmian klimatu, transportu publicznego* oraz CP4 - *Infrastruktura społeczna, w tym ochrona zdrowia, turystyka i kultura* (wcześniej tylko w CP5 - *Narzędzia terytorialne, w tym turystyka, kultura i rewitalizacja*), zwiększenie alokacji EFRR na CP4; zwiększenie alokacji Europejskiego Funduszu Społecznego²⁷ na CP4 - *Pełne spektrum interwencji EFS* (wskutek propozycji finansowania Pomocy Technicznej²⁸ z EFRR). Proponowana przez Zarząd alokacja podstawowa przedstawiała się następująco: CP1 - 196,4 mln euro; CP2 - 294,6 mln euro; CP3 - 150 mln euro, CP4 (z EFRR)- 223,14 mln euro; CP4 (z EFS) - 329 mln euro; CP5 - 20 mln euro; PT (z EFRR) - 39,3 mln euro.

W harmonogramie prac nad Programem FEdPZ ujęto m.in. powołanie w ramach Urzędu grupy roboczej ds. przygotowania ww. Programu (w ramach tej grupy powołanie zespołów tematycznych, które wspierały przygotowanie opisów celów szczegółowych, a w szczególności zdiagnozowanie potrzeb regionu oraz określenie kierunkowych kryteriów wyboru projektów); rozszerzenie grupy roboczej ds. przygotowania ww. Programu o przedstawicieli innych środowisk, w tym samorządów lokalnych, środowisk gospodarczych i naukowych, organizacji pozarządowych; uruchomienie konsultacji publicznych projektu Programu FEdPZ; uruchomienie serwisu internetowego z informacjami o konsultacjach.

(akta kontroli str. 10-28, 80-81, 600)

Marszałek w pismach z 11 stycznia 2021 r. i 22 lutego 2021 r. wystąpił do Prezesa Rady Ministrów²⁹ o zapewnienie odpowiednio większej alokacji³⁰ Programu FEdPZ w celu kontynuacji systemowych działań na rzecz wsparcia obszarów, na których funkcjonowały zlikwidowane PGR-y. Ponadto, w piśmie z 22 lutego 2021 r. Marszałek zgłosił zastrzeżenia do przyjętej metodyki i doboru wskaźników³¹.

²⁴ Dalej: CP.

²⁵ Badania i rozwój.

²⁶ Dalej: EFRR.

²⁷ Dalej: EFS, w perspektywie finansowej 2021-2027 od 1 lipca 2021 r. EFS+.

²⁸ Dalej: PT.

²⁹ Dalej: RM.

³⁰ Wniosek Marszałka o dodatkowe środki dotyczył co najmniej 500 mln euro.

³¹ Marszałek wskazał na: 1) wadliwie przyjęty wskaźnik „emisji zanieczyszczeń pyłowych przez zakłady szczególnie uciążliwe” w przypadku CP2, uzasadniając tym, że wsparcie projektów zmniejszających emisję nie odbywa się z poziomu regionalnego i w związku z tym nie powinno to mieć wpływu na alokację dla regionów; zdaniem Marszałka z uwagi na przewidywany zakres interwencji bardziej zasadne byłoby wykorzystanie wskaźników dotyczących jakości powietrza, ale związanych z niską emisją. Byłoby to również skorelowane z przyjętymi do CP2 wskaźnikami monitoringowymi; 2) wadliwie przyjęty wskaźnik „stopy bezrobocia BAEL osób w wieku 50+” w przypadku CP4; zdaniem Marszałka bardziej adekwatny do planowanej interwencji oraz wskaźników monitorujących Umowę Partnerstwa byłby wskaźnik dotyczący stopy bezrobocia oraz ewentualnie współczynnik aktywności zawodowej lub wskaźnik zatrudnienia; takie podejście pozwoliłoby na przekrojowe uwzględnienie sytuacji na rynku pracy w poszczególnych regionach i jednocześnie nadal uwzględniałoby sytuację na rynku pracy osób 50+, które również są objęte ww. wskaźnikami; wykorzystany wskaźnik nie odzwierciedla rzeczywistych potrzeb związanych z bardzo wysoką stopą bezrobocia w takich powiatach Pomorza Zachodniego, jak np. powiat łobeski; 3) fakt nieskorelowania wskaźnika „ludność” z gęstością zaludnienia; 4) nieuwzględnienie w ramach algorytmu zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej: KSRR 2030) w odniesieniu do Obszarów Strategicznej Interwencji, których delimitację zaktualizowano pod kątem okresu programowania 2021-2027 (liczba ludności zamieszkującej tereny zmarginalizowane, wyznaczone w dokumentach rządowych, sytuuje województwo na 4. miejscu w Polsce); 4) wadliwie przyjęty wskaźnik „organizacje według głównej dziedziny działalności (rozwój lokalny)”, wskaźnik ten nie odzwierciedla ani zakresu ani obszaru interwencji w zakresie CP5. Marszałek wnioskował, aby przy podziale środków przy wskaźniku przypisanym do CP5 wykorzystać wskaźnik dotyczący liczby gmin (ewentualnie liczby mieszkańców) obszarów zmarginalizowanych (na podstawie KSRR 2030).

Pismem z 29 marca 2021 r. Minister FiPR poinformował Marszałka, że w projekcie Umowy Partnerstwa dokonano podziału alokacji na poszczególne programy, tj. na alokację podstawową Programu FEdPZ przeznaczono środki w wysokości 1 311 mln euro, a podział rezerwy programowej w wysokości 7 104 mln euro, nastąpi w ramach negocjacji kontraktów programowych w okresie marzec - czerwiec 2021 r.

(akta kontroli str. 29-73, 601)

Minister FiPR pismem z 24 lutego 2021 r. poinformował Marszałka o zakończeniu konsultacji projektu Umowy Partnerstwa i rozpoczęciu negocjacji kontraktów programowych. Pierwszy etap negocjacji został zaplanowany na marzec - kwiecień 2021 r. przy założeniu, że według ramowego harmonogramu prac nad programowaniem perspektywy 2021-2027, projekty programów powinny być gotowe w lipcu 2021 r.

(akta kontroli str. 79-84, 603)

Zarząd 3 marca 2021 r. podjął uchwałę nr 227/21 w sprawie skierowania pod obrady Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego³² projektu uchwały w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego podziału środków Polityki Spójności Unii Europejskiej na programy regionalne na lata 2021-2027. Sejmik uchwałą nr XXIII/276/21 z 11 marca 2021 r. przyjął stanowisko o zapewnienie w Programie FEdPZ z pozostającej 25% rezerwy, dodatkowych (możliwie najwyższych środków) na działania mające na celu niwelowanie marginalizacji obszarów problemowych. Stanowisko Sejmiku zostało przekazane do wiadomości Prezesa RM, Ministra FiPR, Wojewody Zachodniopomorskiego i parlamentarzystów z województwa.

(akta kontroli str. 85-89, 603)

Szczegółowe uwagi do wzoru kontraktu programowego naniesione przez pracowników Wydziału Zarządzania Strategicznego³³ Urzędu zostały przekazane do Ministerstwa FiPR 30 marca 2021 r. Główne uwagi dotyczyły wkraczania Kontraktu Programowego w sfery, które powinny pozostać w domenie samorządu województwa (jako IZ) i w poważnym stopniu ograniczania jego kompetencji w programowaniu interwencji Programu FEdPZ w nowej perspektywie finansowej. Zdaniem pracowników WZS punktem odniesienia dla określenia zakresu wsparcia w ww. Programie powinny być regulacje europejskie oraz wynegocjowana przez Ministerstwo FiPR z KE³⁴ Umowa Partnerstwa, a nie szczegółowe wskazania dla ukierunkowania wsparcia zawarte w Kontrakcie Programowym³⁵.

(akta kontroli str. 93-101, 603)

Spotkanie Marszałka z Sekretarzem Stanu w Ministerstwie FiPR, inaugurujące negocjacje Kontraktu Programowego, odbyło się 7 maja 2021 r. Na spotkaniu

³² Dalej: Sejmik.

³³ Dalej: WZS.

³⁴ Dalej: KE.

³⁵ Np. wnioskowano o usunięcie postanowień we wzorze kontraktu programowego art. 4 ust. 2 pkt 6, który brzmiał: „stosowania się do stanowisk Ministra wynikających z pełnienia przez niego funkcji Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa, w szczególności w zakresie dotyczącym zapewnienia spójności realizacji Umowy Partnerstwa” w związku z art. 11 ust. 2, który stanowił: „Na podstawie wniosków z monitoringu, o którym mowa w ust. 1, Minister może przygotować zalecenia dla IZ RPO dotyczące realizacji RPO. W uzasadnieniu wskazano, że: „w art. 4 ust. 3 pkt 3 strona samorządowa zobowiązuje się do realizacji RPO zgodnie z Umową Partnerstwa oraz przepisami prawa. Przedmiotowy punkt zapewnia, że strona samorządowa będzie realizować Program zgodnie z Umową Partnerstwa. Brak jest podstaw do narzucenia obowiązku stosowania się do bliżej nieokreślonych stanowisk. Fakt uwzględnienia w kontrakcie programowym wytycznych, które nie są znane na etapie podpisania kontraktu programowego, a które mocno ograniczają autonomię IZ, już jest rozwiązaniem daleko idącym. W związku z powyższym nałożenie dodatkowych obowiązków takich jak przyjęcie obowiązku stosowania bliżej nieznanymi stanowisk, zaleceń, które nie funkcjonują w obrocie prawnym nie jest uzasadnione”.

Marszałek zaprezentował zamierzenia i oczekiwania co do kwoty środków z rezerwy programowej na poziomie co najmniej 500 mln euro.

(akta kontroli str. 14, 102-104, 180, 182, 603)

Minister FiPR pismem z 28 maja 2021 r. przekazał projekt Kontraktu Programowego. Zarząd 15 czerwca 2021 r. podjął uchwałę nr 782/21 w sprawie odpowiedzi na przekazany projekt Kontraktu Programowego. Marszałek w piśmie do Ministra FiPR z 15 czerwca 2021 r. zwrócił uwagę na istotne braki w treści Kontraktu Programowego i przedstawił ogólne uwagi Zarządu do treści tego dokumentu w zakresie:

- 1) alokacji³⁶,
- 2) limitów koncentracji³⁷,
- 3) wsparcia Obszarów Strategicznej Interwencji³⁸ o znaczeniu krajowym³⁹,
- 4) zastosowania tzw. linii demarkacyjnej i przedsięwzięć priorytetowych⁴⁰,
- 5) współfinansowania z budżetu państwa⁴¹,
- 6) konieczności realizacji tzw. projektów hybrydowych⁴²,

³⁶ Zarząd potwierdził oczekiwanie co do uwzględnienia postulatów kierowanych do Prezesa RM w pismach z 11 stycznia i 22 lutego 2021 r. w sprawie warunków podziału rezerwy na programy regionalne (w szczególności dotyczących wsparcia wyznaczonych na poziomie kraju Obszarów Strategicznej Interwencji oraz koncentracji tematycznej); potwierdzonych szeregiem analiz, w tym przeprowadzonych na potrzeby opracowania strategicznych dokumentów rządowych (Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, KSRR 2030); Zarząd podkreślił, że podział środków rezerwy na programy regionalne powinien być przejrzysty, oparty na obiektywnych kryteriach, gwarantujących równomierny rozwój wszystkich regionów, w szczególności przy uwzględnieniu intensywności występowania w poszczególnych regionach Obszarów Strategicznej Interwencji – zwłaszcza w świetle rezygnacji z realizacji w perspektywie 2021-2027, planowanego jeszcze do ubiegłego roku, Programu Ponadregionalnego 2020+.

³⁷ Zarząd nie zgodził się na wykonanie zaproponowanych limitów koncentracji, w szczególności z uwagi na brak uzgodnienia ostatecznej alokacji dla Programu FEoPZ i podkreślił, iż wskazane w art. 7 ust. 2 projektu Kontraktu Programowego poziomy koncentracji tematycznej, przede wszystkim w obszarze CP2 oraz w zakresie celów klimatycznych, nie są możliwe do spełnienia bez znaczącego zwiększenia alokacji EFRR dla Programu FEoPZ. W ocenie Zarządu wyznaczone limity koncentracji były nadmierne względem limitów przypisanych programom krajowym. Zarząd sugerował, że przy wyznaczaniu limitów koncentracji, podobnie jak przy podziale alokacji na programy regionalne perspektywy finansowej 2021-2027, powinno uwzględniać się specyfikę poszczególnych regionów, różny poziom rozwoju poszczególnych województw, jak również wszystkie przewidywane w projekcie Umowy Partnerstwa źródła finansowania działań na danym obszarze, zaznaczając, iż w związku ze skalą występowania na Pomorzu Zachodnim obszarów zmarginalizowanych, podmioty z województwa byłyby głównymi beneficjentami pierwotnie przewidywanego i wpisanego w KSRR 2030 Programu Ponadregionalnego 2020+.

³⁸ Dalej: OSI.

³⁹ Zarząd podkreślił, że województwo zajmuje czołowe miejsca w kraju pod względem zarówno odsetka gmin zagrożonych trwałą marginalizacją (4. pozycja), jak również ich powierzchni (3. pozycja) oraz liczby mieszkańców (4. pozycja), wśród trzech powiatów w Polsce, w których gminy w 100% są gminami zagrożonymi trwałą marginalizacją, dwa powiaty zlokalizowane są w województwie (powiaty drawski i łobeski) i te uwarunkowania rozwojowe powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w odpowiednio zwiększonej alokacji Programu FEoPZ.

⁴⁰ Zarząd uznał postanowienia zabraniające stronie samorządowej realizacji typów projektów niewynikających z linii demarkacyjnej (art. 7 ust. 3 projektu Kontraktu Programowego) za niezgodny z wcześniejszymi ustaleniami, wedle których linia demarkacyjna miała jedynie rozgraniczać ewentualne pola wspólnej interwencji programów poziomu krajowego i regionalnego, a brak wiedzy o ostatecznej alokacji dla Programu FEoPZ uniemożliwia jednocześnie określenie ewentualnych odstępstw od linii demarkacyjnej czy też wskazanie wszystkich przewidywanych na poziomie regionalnym przedsięwzięć priorytetowych.

⁴¹ Zarząd oczekiwał wskazania (na etapie przed podpisaniem Kontraktu Programowego) kwoty budżetu państwa, która zapewni część wkładu krajowego dla Programu FEoPZ, gdyż bez określenia tej wartości niemożliwe było określenie zobowiązania strony samorządowej do zapewnienia wkładu krajowego. Zarząd nie zgodził się na wskazywanie w Kontrakcie Programowym limitu środków budżetu państwa możliwych do przeznaczenia na współfinansowanie przedsięwzięć samorządu województwa, gdyż zaproponowany limit nie miał żadnej podstawy, a ponadto w sposób nieuzasadniony ograniczał realizację projektów o charakterze ogólnoregionalnym, najczęściej posiadających szerokie, obejmujące największą liczbę mieszkańców regionu, oddziaływanie (art. 5 ust. 3 projektu Kontraktu Programowego). Ponadto, Zarząd zwrócił uwagę na to, że przedmiotowe zapisy projektu Kontraktu Programowego były ze sobą niespójne, przypisując alokację budżetu państwa wyłącznie do przedsięwzięć priorytetowych, a jednocześnie wskazując na możliwość dystrybucji tych środków w ramach projektów wyłanianych w konkursach.

⁴² Zarząd nie zgodził się na przyjęcie zobowiązania do realizacji projektów hybrydowych, tj. łączących partnerstwo publiczno-prywatne (dalej: PPP) i fundusze europejskie (art. 8 ust. 1 projektu Kontraktu Programowego) we wskazanych ogólnie dla określonych typów projektów limitach, gdyż nieuzasadnione było

- 7) udziału alokacji Funduszu Pracy w alokacji EFS⁴³,
- 8) wielkości alokacji na działania dedykowane wsparciu projektów z zakresu infrastruktury⁴⁴,
- 9) dodatkowe obowiązki w zakresie działań informacyjno-promocyjnych⁴⁵,
- 10) wielkość alokacji na PT⁴⁶;
- 11) zobowiązanie strony samorządowej do wskazania alokacji na działania związane z rozwojem obszarów wiejskich⁴⁷,
- 12) stosowanie wytycznych⁴⁸.

Przedkładając uwagi Zarządu do projektu Kontraktu Programowego, Marszałek zadeklarował gotowość do rozmów, w pierwszej kolejności w zakresie podziału alokacji rezerwy na programy regionalne, zgodnie ze wskazanymi przez przedstawicieli Ministerstwa FiPR w trakcie konsultacji nad projektem Umowy Partnerstwa zasadami (w tym priorytet dla wsparcia krajowych OSI i realizacji zadań w ramach CP2). W opinii Marszałka dopiero po tym uzgodnieniu możliwe będzie rozpoczęcie procesu negocjacji Kontraktu Programowego.

(akta kontroli str. 102-112, 603-606)

narzucanie samorządom województw obowiązku uwzględnienia wsparcia tego rodzaju projektów i to w sytuacji, gdy na poziomie programów krajowych (co do zasady finansujących większe projekty, z większym potencjałem dla zastosowania formuły PPP), takiego obowiązku nie wprowadzono.

⁴³ Zarząd nie miał możliwości odniesienia się do art. 5 ust. 7 projektu Kontraktu Programowego, gdyż zaproponowany projekt Kontraktu Programowego nie zawierał informacji o wysokości środków przeznaczonych na Fundusz Pracy. Jednocześnie art. 5 ust. 8 wskazywał, że wysokość Funduszu Pracy zostanie arbitralnie ustalona przez ministra właściwego ds. pracy. Zarząd nie widział możliwości wypełnienia oczekiwania strony rządowej, by na Fundusz Pracy przeznaczyć kwotę zbliżoną do wydatków w Programie Operacyjnym Wiedza, Edukacja, Rozwój i Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego w perspektywie 2014-2020 (dalej: RPO 2014-2020), wynoszącą łącznie blisko 100 mln euro. Zarząd uważał, że tego rodzaju arbitralne wskazanie w poważnym stopniu ograniczy możliwość programowania wsparcia środków EFS+ w Programie FEdPZ, które powinno być dostosowane do specyficznych uwarunkowań Pomorza Zachodniego.

⁴⁴ W ocenie Zarządu art. 8 ust. 5 projektu Kontraktu Programowego był niejasny i niespójny, tj. z jednej strony zawarte w nim było oczekiwanie wskazania minimalnej kwoty przeznaczanej w Programie FEdPZ na wsparcie infrastruktury ochrony zdrowia – pozbawione uzasadnienia, co do potrzeby określenia wartości alokacji akurat w tym obszarze, a z drugiej strony zawarte było odniesienie do bliżej niesprecyzowanych limitów i powiązanie tychże limitów z organami założycielskimi lub prowadzącymi jednostki ochrony zdrowia. Zarząd wskazał także na potencjalne alokowanie środków na placówki prowadzone przez stronę rządową, w tym wojewodę, co stało w sprzeczności z tzw. linią demarkacyjną i prawdopodobnie antycypowało zmiany w systemie ochrony zdrowia.

⁴⁵ Zarząd nie zgadzał się na narzucanie dodatkowych obowiązków związanych z informowaniem (art. 14 ust. 7 projektu Kontraktu Programowego), przede wszystkim zobowiązaniem do zorganizowania wydarzeń medialnych (np. briefingu prasowego, konferencji prasowej) lub informowania ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego z wyprzedzeniem o ważnych etapach realizacji projektów. Zdaniem Zarządu zadania informacyjno-promocyjne w zakresie inwestycji finansowanych w ramach programów regionalnych należą do kompetencji zarządów województw, które pełnią rolę IZ. Nieakceptowalne z punktu widzenia Zarządu było także wprowadzenie sankcji finansowych (redukcja alokacji budżetu państwa) w przypadkach braku realizacji ww. obowiązków.

⁴⁶ W ocenie Zarządu konieczne było zwiększenie alokacji środków na PT do limitu wynikającego z projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 375/2018 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz, tj. 3,5% w odniesieniu do ostatecznej alokacji EFRR i 4% w odniesieniu do alokacji EFS.

⁴⁷ W opinii Zarządu zobowiązanie do wskazywania alokacji na działania związane z rozwojem obszarów wiejskich nie znajdowało umocowania w obowiązujących czy projektowanych europejskich oraz krajowych uregulowaniach prawnych. Ponadto, wydzielenie alokacji na obszary wiejskie stać będzie w sprzeczności z realizowaną w regionie polityką rozwojową, opartą na planowaniu i realizacji wspólnych działań w obszarach funkcjonalnych (miasto i otaczające obszary wiejskie). Zarząd zwrócił także uwagę na wielorakie podejście do klasyfikacji obszarów (miejski/wiejski) w kraju i na poziomie europejskim, co – w przypadku pozostawienia przedmiotowego obowiązku – rodzi konieczność jednoznacznego wskazania, o jak zdefiniowane obszary wiejskie chodzi w projektowanych zapisach Kontraktu Programowego.

⁴⁸ Zarząd nie zgodził się z obowiązkiem stosowania wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego – pod rygorem wstrzymania dofinansowania środkami europejskimi czy odebrania wkładu budżetu państwa, nie znając nie tylko ich treści, a nawet nie będąc poinformowanym o ich planowanym wykazie czy też nie będąc uczestnikiem prac nad tymi dokumentami.

Projekt Kontraktu Programowego z naniesionymi przez pracowników WZS szczegółowymi uwagami do treści, został przekazany do Ministerstwa FiPR 16 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 106, 113-176, 606)

Spotkanie przedstawiciela Zarządu (Zastępcy Dyrektora WZS) z przedstawicielami Departamentu PPP w Ministerstwie FiPR. odbyło się 22 czerwca 2021 r. w formie wideokonferencji. Podczas spotkania ustalono, że: 1) Zarząd sprzeciwił się alokacji przekazanej w ramach negocjacji Kontraktu Programowego w kwocie 1 611,2 mln euro; 2) według Ministerstwa FiPR zapisy, które były zawarte w Kontrakcie Programowym były propozycją, podobnie jak wskaźniki tam przedstawione; 3) Zarząd był otwarty na wdrażanie projektów hybrydowych, ale bez odgórnie narzuconych limitów alokacji; a Ministerstwo FiPR było elastyczne co do ostatecznej formuły jaką przyjmą projekty hybrydowe; 4) według Ministerstwa FiPR projekty hybrydowe dotyczyły sektora efektywności energetycznej, a formuła PPP wydawała się właściwą do realizacji tego typu projektów. Ponadto, Ministerstwo FiPR przekazało wycinek pipeline projektów zawierający projekty z województwa do zaopiniowania i skomentowania projektów hybrydowych. Zestawienie zawierało 19 projektów do realizacji w ramach formuły PPP, będących propozycjami jst z województwa. Zarząd na posiedzeniu 7 lipca 2021 r. przyjął jednogłośnie informację w sprawie ww. zestawienia projektów hybrydowych, w której nie zgodził się na przyjęcie zobowiązania do realizacji projektów hybrydowych we wskazanych odgórnie dla określonych typów projektów limitach.

Zastępca Dyrektora WZS 23 lipca 2021 r. odniósł się do ustaleń poczynionych na spotkaniu 22 czerwca 2021 r., przekazując do Ministerstwa FiPR zgłoszone w piśmie z 15 czerwca 2021 r. uwagi Zarządu do zapisów projektu Kontraktu Programowego w zakresie wsparcia projektów hybrydowych, co do których Ministerstwo FiPR do 31 sierpnia 2021 r. nie odniosło się.

(akta kontroli str. 184-193, 606-607)

Dyrektor WZS wyjaśnił: *Odnosząc się do terminu udzielenia odpowiedzi, należy wskazać, iż przekazane zestawienie projektów zostało poddane analizie, w szczególności w zakresie zgodności z projektem Umowy partnerstwa oraz przyjętej przez stronę rządową metodyki określania obszarów wsparcia w formule PPP. Następnie sprawa została omówiona z Marszałkiem i kolejno przedstawiona na posiedzeniu Zarządu. Jednocześnie w trakcie spotkań online z przedstawicielami Ministerstwa FiPR (m.in. 5 lipca br.) poinformowali oni, że odniesienia do uwag zgłoszonych przez regiony do propozycji kontraktów programowych wraz z kolejnymi wersjami przedmiotowych dokumentów zostaną przekazane do 9 lipca br. W związku z powyższym, mając na względzie, że spotkanie, które odbyło się 22 czerwca br. było robocze, zaś kluczowe były odpowiedź Sekretarza Stanu w Ministerstwie FiPR na stanowisko Zarządu oraz zapisy kolejnej wersji Kontraktu Programowego, podjęto decyzję o wstrzymaniu się z odpowiedzią (...) Ostatecznie jednak, z uwagi na niedotrzymanie wskazanego przez przedstawicieli strony rządowej terminu, w dniu 23 lipca br. przekazano przedmiotową odpowiedź.*

(akta kontroli str. 1227-1229)

Spotkanie negocjacyjne Kontraktu Programowego, w którym udział brał Członek Zarządu, odbyło się 23 czerwca 2021 r. w Ministerstwie FiPR. Podczas spotkania Minister FiPR ogłosił podział środków z rezerwy regionalnej na poszczególne województwa. Korekta wyników podziału rezerwy spowodowała, że zdaniem Marszałka województwo otrzymało dodatkowe środki przysługujące z algorytmów

pomniejszone o 103,5 mln euro⁴⁹. W związku z ogłoszonym podziałem środków, Marszałek wystosował 9 lipca 2021 r. pisma do Sekretarza Stanu w Ministerstwie FiPR oraz Komisarz ds. Spójności i Reform, w których zgłosił swój sprzeciw wobec sposobu podziału środków z rezerwy regionalnej oraz zwrócił się o weryfikację procesu podziału. W ww. pismach Marszałek podkreślił, że zasady wyznaczania alokacji dla programów regionalnych nie zostały wypracowane w toku uzgodnień z władzami samorządowymi.; przyjęty algorytm rozdziału rezerwy programowej został skorygowany w oparciu o nieprzejrzyste i nieobiektywne decyzje Ministerstwa FiPR (wypływały one rzekomo z prowadzonych negocjacji z poszczególnymi województwami); w przypadku województwa poza jednym spotkaniem z Sekretarzem Stanu w Ministerstwie FiPR, które miało charakter wyłącznie wysłuchania przez Ministra planów i oczekiwań województwa nie odbyły się jakiegokolwiek negocjacje i nie doszło do uzgodnienia stanowisk; kierowane do Ministerstwa FiPR w styczniu, lutym i czerwcu pisma z uargumentowanym apelem o należyte potraktowanie województwa przy podziale środków Polityki Spójności z uwagi na poważne, specyficzne bariery rozwojowe o charakterze strukturalnym, nie doczekały się reakcji i odniesienia do przywołanych w nich argumentów.

Nie otrzymując odpowiedzi na ww. pisma Marszałek 24 sierpnia 2021 r. złożył skargę do KE o naruszenie prawa UE w zakresie: przejrzystej organizacji i wdrażania partnerstwa oraz wdrażania funduszy; zasad spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej oraz dążenia do wyrównywania dysproporcji pomiędzy regionami; zasady równego traktowania i obowiązku niedyskryminacji⁵⁰.

(akta kontroli str.m177-183, 607, 960-981, 1246-1249)

Ministerstwo FiPR 30 lipca 2021 r. przekazało kolejną wersję projektu Umowy Partnerstwa z informacją o dokonanych zmianach w porównaniu do poprzedniej wersji. Nowy projekt Umowy Partnerstwa: 1) uwzględniał zmiany wynikające z rozporządzeń dotyczących Polityki Spójności na lata 2021-2027; 2) zawierał ostateczne rozstrzygnięcia dotyczące podziału alokacji pomiędzy programami, wynikające z negocjacji kontraktu programowego (dla województwa kwota alokacji wynosiła 1 611,2 mln euro); 3) uwzględniał: a) transfery środków pomiędzy kategoriami regionów (z regionów słabiej rozwiniętych do regionu lepiej rozwiniętego w wysokości 1,98 mld euro oraz z regionów słabiej rozwiniętych do regionów przejściowych w wysokości 2,14 mld euro) umożliwiając efektywne rozliczanie środków w programach krajowych; b) zakładany od początku transfer pomiędzy

⁴⁹ Województwo otrzymało z rezerwy programowej 300,2 mln euro.

⁵⁰ Prawa UE: 1) motyw 14 preambuły w związku z art. 8 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 10 ust. 2 zdanie 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 oraz motyw 2 preambuły w związku z art. 5 ust. 1 i 2, art. 6 i art. 8 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (dalej: rozporządzenie 240/2021, Dz.U.UE.L.2014.74.1), które łącznie wyrażają zasadę partnerstwa; 2) art. 317 akapit 1 zdanie 2 Traktatu o funkcjonowaniu UE (dalej: TFUE, Dz.U.2004.90.864/2), art. 5 ust. 1 rozporządzenia 240/2014 oraz motyw 12 preambuły rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 w związku z art. 6 i art. 63 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (dalej: rozporządzenie 2018/1046, Dz.U.UE.L.2018.193.1), które łącznie wyrażają obowiązek przejrzystej organizacji i wdrażania partnerstwa oraz wdrażania funduszy; 3) art. 174 i art. 175 akapit 1 zdanie 1 TFUE oraz motyw 1 preambuły rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060, które wyrażają zasadę spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej oraz dążenia do wyrównywania dysproporcji pomiędzy regionami; 4) art. 20 i art. 21 ust. 1 w związku z art. 51 ust. 1 Karty Praw Podstawowych UE (Dz.U. UE.C. 2007 r. 303.1 ze zm.) w związku z art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 oraz art. 63 ust. 1 rozporządzenia 2018/1046 w związku z motywem 12 preambuły rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060, które łącznie wyrażają zasadę równego traktowania i obowiązek niedyskryminacji.

EFS+ a Funduszem Spójności⁵¹ w maksymalnej możliwej wysokości (20%) - 2,9 mld euro; c) pomiędzy EFRR i EFS+ a Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (po 282 mln euro z każdego funduszu); 4) rozstrzygał kwestie związane z zasadami koncentracji tematycznej w zakresie EFRR, tj. na CP1 przeznaczone zostanie 25% środków bez PT (11,4 mld euro), na CP2 - 30% środków (13,6 mld euro); 5) zawierał informacje, jakie programy realizują poszczególne CP; 6) uwzględniał wyniki konsultacji społecznych.

Ponadto, Ministerstwo FiPR poinformowało, że rozpoczęło proces związany z przyjęciem projektu Umowy Partnerstwa przez Komitety RM i RM oraz, że proces ten powinien być zakończony na przełomie września/października 2021 r.

(akta kontroli str. 194-217, 607)

Pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie FiPR, w którym Ministerstwo FiPR częściowo odniosło się do uwag Marszałka w sprawie Kontraktu Programowego (przekazanych 15 czerwca 2021 r.), wpłynęło do Urzędu 6 sierpnia 2021 r. W żadnym obszarze uwagi Marszałka nie zostały uwzględnione. Zdaniem Sekretarza Stanu w Ministerstwie FiPR wysokość alokacji dla województwa, pomimo spadku alokacji na Politykę Spójności, nie uległa zmniejszeniu i stanowi 100,6% alokacji z perspektywy 2014-2020, wzrósł także udział województwa w alokacji wszystkich programów regionalnych z 5,12% do 5,67%. Ponadto, Sekretarz Stanu wskazał, że przeznaczenie dostępnej w Programie FEdPZ alokacji z zastrzeżeniem niezbędnych limitów koncentracji tematycznej i klimatycznej należy do Marszałka i zachęcał do wspierania obszarów ze Specjalnej Strefy Włączenia. Ostateczna alokacja dla Programu FEdPZ była bez zmian i wynosiła 1 611,2 mln euro. Do ww. pisma został załączony projekt Kontraktu Programowego wraz z wykazem odcinków dróg wojewódzkich (załącznik nr 10 do Kontraktu Programowego), jako przedsięwzięć inwestycyjnych o szczególnym znaczeniu. W wykazie ujęto odcinki dróg wojewódzkich dobrane według złego stanu technicznego nawierzchni. W odpowiedzi 10 sierpnia 2021 r. Marszałek skierował do Sekretarza Stanu w Ministerstwie FiPR pytania w sprawie tego wykazu odcinków dróg, gdyż wyjaśnienia były niezbędne dla opracowania stanowiska negocjacyjnego Zarządu wobec nowej wersji Kontraktu Programowego. Do 31 sierpnia 2021 r. Ministerstwo FiPR nie udzieliło odpowiedzi.

(akta kontroli str. 177-183, 851-959, 1246-1249)

Według stanu na 31 sierpnia 2021 r. nie zostały zakończone negocjacje i Kontrakt Programowy nie został zatwierdzony.

(akta kontroli str. 1254-1255)

1b. Założenia dotyczące zakresu Programu FEdPZ wynikają z przyjętego systemu polityk rozwoju przygotowywanych w Urzędzie w ramach Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju⁵². Na ZMPR składał się trójszczeblowy system regionalnych dokumentów strategicznych oraz zasady ich wdrażania, w tym: „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030”⁵³, „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego”⁵⁴, sektorowe polityki rozwoju wyznaczające zakres tematyczny działalności samorządu województwa, programy strategiczne określające konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne i składające się na nie zadania realizowane przez samorząd województwa, wskazujące również źródła i zakres finansowania poszczególnych

⁵¹ Dalej: FS.

⁵² Dalej: ZMPR.

⁵³ Uchwała nr VIII/100/19 Sejmiku z 28 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030”.

⁵⁴ Uchwała nr XVII/214/20 Sejmiku z 24 czerwca 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego”.

przedsięwzięć, sektorowe dokumenty programowe wymagane na poziomie regionalnym, dedykowane jednolitym obszarom tematycznym.

Prace mające na celu dostosowanie polityk w ramach ZMPR do perspektywy nowego okresu programowania polityki strukturalnej UE uwzględniają uproszczenie systemu polityk⁵⁵ poprzez unifikację pokrewnych obszarów w ramach jednej polityki. Zaplanowano, że nowy układ polityk zostanie przyjęty przez Zarząd w trzecim kwartale 2021 r.

(akta kontroli str. 218-361, 1246, 1249)

W Urzędzie zostały opracowane i przyjęte harmonogramy działań dotyczące przygotowania Programu FEdPZ. Harmonogramy prac były prezentowane członkom Komitetu Monitorującego podczas posiedzeń organizowanych 26 lutego 2020 r. i 26 maja 2021 r. W odniesieniu do pierwszego harmonogramu⁵⁶ wystąpiły roczne opóźnienia na poziomie krajowym w zakresie działań związanych z przyjęciem założeń i przygotowaniem projektu Umowy Partnerstwa. Skutkiem tych opóźnień były opóźnione prace nad projektem Programu FEdPZ. Dwa harmonogramy prac w zakresie przygotowania tego Programu dotyczyły: 1) spotkań z wydziałami merytorycznymi Urzędu i przedstawicielami WUP (w założeniach Programu FEdPZ pełniącego rolę IP) w sprawie omówienia celów polityki i celów szczegółowych; 2) włączenia podmiotów zewnętrznych w prace nad Programem FEdPZ z wyodrębnieniem grup roboczych, forów tematycznych, wysłuchań publicznych i wysłuchań odwróconych⁵⁷.

Przedstawienie założeń Programu FEdPZ zaplanowano na 8 września 2021 r. w trakcie posiedzenia Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego oraz na 23 września 2021 r. w trakcie sesji Sejmiku.

(akta kontroli str. 392-393, 406-439, 1009-1010)

Analogicznie do rozwiązań przyjętych w perspektywach finansowych 2007-2013 i 2014-2020 przygotowaniem Programu FEdPZ zajmował się WZS. Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli, tj. 21 lipca 2021 r., w regulaminie organizacyjnym

⁵⁵ Polityka gospodarcza (przyjęta Uchwałą Nr 32/21 Zarządu z 19 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Polityka Gospodarcza Województwa Zachodniopomorskiego” oraz „Program Realizacyjny Polityki Gospodarczej Województwa Zachodniopomorskiego”); Polityka rynku pracy; Polityka edukacyjna; Polityka samorządowa; Polityka ekologiczna; Polityka transportowa; Polityka turystyczna; Polityka kulturalna; Polityka ochrony zdrowia; polityka kapitału oraz spójności społecznej.

⁵⁶ Pierwszy harmonogram zakładał m.in.: przyjęcie założeń Umowy Partnerstwa przez rząd w pierwszym kwartale 2020 r., przygotowanie projektu Umowy Partnerstwa (w tym konsultacje projektu w drugim kwartale 2020 r., przekazanie projektu Umowy partnerstwa do przyjęcia przez rząd trzeci kwartał 2020 r., przygotowanie projektów programów operacyjnych do czwartego kwartału 2020 r., zatwierdzenie projektów programów operacyjnych przez rząd (KPO) i zarządy województw (RPO) do pierwszego kwartału 2021 r., negocjacje Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych z KE do trzeciego kwartału 2021 r.

⁵⁷ Harmonogram został przyjęty na posiedzeniu Zarządu 4 sierpnia 2021 r. Harmonogram dotyczący grup roboczych obejmował następujące prace: 6 sierpnia 2021 r. do partnerów samorządowych, społeczno-gospodarczych oraz przedstawicieli strony rządowej przekazany został harmonogram planowanych spotkań, projekt Umowy Partnerstwa z 30 lipca 2021 r. oraz kierunkowo przyjęty przez Zarząd wstępny podział środków na cele szczegółowe Programu FEdPZ; po 23 sierpnia 2021 r. przekazanie grupie zatwierdzonych przez Zarząd opisy celów szczegółowych; 3 września spotkanie członków grupy roboczej w formule zdalnej, do 10 września 2021 r. przesyłanie uwag do opisów celów szczegółowych. W harmonogramie dotyczącym forów tematycznych zaplanowano pięć spotkań: samorządowe - 7 września 2021 r. spotkanie stacjonarne przedstawicieli wszystkich samorządów terytorialnych; terytorialne - 10 września 2021 r. spotkanie on-line przedstawicieli samorządów planujących przygotowanie strategii rozwoju ponadlokalnego i udział w realizacji instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (dalej: ZIT); dla organizacji pozarządowych - 13 września 2021 r. spotkanie on-line; dla wszystkich szkół wyższych z regionu - 14 września 2021 r.; gospodarcze - bez wskazania terminu zaplanowano spotkanie z organizacjami pracodawców, klastrów i pośredników nieruchomości. W harmonogramie dotyczącym wysłuchań publicznych i odwróconych po opublikowaniu na stronie internetowej Urzędu opisów celów szczegółowych przewidziano organizację wysłuchań publicznych, otwartych dla wszystkich chętnych; osoby zainteresowane po zgłoszeniu się przez dedykowany formularz w dniu wysłuchań będą miały trzy minuty na wypowiedź; wszystkie wystąpienia będą zarejestrowane, a następnie w trakcie wystąpienia odwróconego przedstawiciele IZ Programu FEdPZ przedstawiać stanowisko dotyczące poruszonych kwestii; termin wysłuchania zaplanowano na 16 września 2021 r., w przypadku dużego zainteresowania także na 17 września 2021 r.; termin wysłuchania odwróconego zaplanowano do końca września 2021 r.

Urzędu nie przypisano WZS w sposób formalny zadań w zakresie realizacji zadań związanych z przygotowaniem ww. Programu. Zadania przypisane WZS w regulaminie organizacyjnym Urzędu dotyczyły zadań związanych z Regionalnym Programem Operacyjnym 2007-2013 oraz RPO 2014-2020. W skład WZS wchodziły następujące komórki merytoryczne⁵⁸:

- 1) Biuro ds. Rozwoju Regionalnego - obsadzono 13,875 etatów, wyodrębniono dwa zespoły: Zespół ds. Programowania Rozwoju i Zespół ds. Ewaluacji i Monitoringu;
- 2) Biuro ds. Koordynacji Instrumentów Wsparcia - 9,8 etatów, wyodrębniono cztery zespoły: Zespół ds. Wsparcia Gospodarki, Zespół ds. Wsparcia Infrastruktury Technicznej i Transportowej, Zespół ds. Wsparcia Infrastruktury Publicznej, Zespół Koordynatora Środowiskowego;
- 3) Biuro ds. Europejskiego Funduszu Społecznego - 2,875 etaty;
- 4) Biuro ds. Zarządzania Systemowego i Kontroli - 10,875 etatów, wyodrębniono dwa zespoły: Zespół ds. Procedur, Zespół ds. Kontroli;
- 5) Biuro ds. Instrumentów Finansowych - 6 etatów;
- 6) Biuro ds. Finansowych - 15 etatów, wyodrębniono trzy zespoły: Zespół ds. Budżetu, Zespół ds. Dotacji, Zespół ds. Certyfikacji;
- 7) Wieloosobowe stanowisko ds. odwołań i nieprawidłowości - 5 etatów;
- 8) Wieloosobowe stanowisko ds. informatycznych - 3 etaty;
- 9) Wieloosobowe stanowisko ds. Pomocy Technicznej - 2 etaty.

(akta kontroli str. 440-447, 634-635)

Dyrektor WZS wyjaśnił: (...) *proces mający na celu przygotowanie i formalne wprowadzenie w regulaminie organizacyjnym Urzędu zadań związanych z perspektywą 2021-2027 został zapoczątkowany w lipcu br. tj. po przyjęciu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 (...) Ostatecznie zadania związane z wykonywaniem przez komórki organizacyjne Urzędu zadań IZ dla Programu FEdPZ zostaną wskazane w regulaminie organizacyjnym Urzędu po przyjęciu ustawy wdrożeniowej oraz zatwierdzeniu Programu FEdPZ przez KE.*

(akta kontroli str. 1205-1208)

Regulamin organizacyjny Urzędu⁵⁹ w zakresie przypisania zadań WZS i zakresy czynności pracowników WZS, sporządzone w trakcie kontroli NIK, zawierają zadania związane z przygotowaniem i wdrażaniem Programu FEdPZ.

(akta kontroli str. 644-674, 1212-1226)

Zarząd monitorował postęp przygotowania Programu FEdPZ oraz postęp realizacji działań w zakresie przygotowania ww. Programu m.in. poprzez zobowiązanie WZS na posiedzeniu 21 października 2020 r. do prezentowania poszczególnych obszarów interwencji Programu FEdPZ na kolejnych posiedzeniach Zarządu, a wydziały merytoryczne Urzędu do zaangażowania w prace nad uzasadnieniem i ukierunkowaniem wsparcia ww. Programu. W okresie od 21 października 2020 r. do 11 stycznia 2021 r. Zarząd przyjmował informacje w sprawie przygotowania Programu FEdPZ w obszarach: transportu, rynku pracy i edukacji, energetyki, ochrony środowiska i przystosowania do zmian klimatu, turystyki, ochrony zdrowia, kultury, włączenia społecznego oraz w zakresie terytorializacji wsparcia.

(akta kontroli str. 362-393)

W zakresie wyznaczenia instytucji, komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za przygotowanie Programu FEdPZ zarządzania ryzykiem i monitorowania postępu realizacji działań w zakresie przygotowania ww. Programu Dyrektor WZS wyjaśnił: *Według stanu na 30 lipca br. największe zaangażowanie*

⁵⁸ Zarządzeniem Nr 58/21 Marszałka z 9 lipca 2021 r. w sprawie ustalenia szczegółowej struktury organizacyjnej WZS w Urzędzie ustalono szczegółową strukturę organizacyjną WZS wraz z wykazami stanowisk pracy.

⁵⁹ Zmiana regulaminu organizacyjnego Urzędu została przyjęta 23 sierpnia 2021 r. uchwałą Zarządu nr 1177/21.

w proces przygotowania Programu FEdPZ dotyczy pracowników WZS, którzy w ramach IZ odpowiadają za programowanie i ramy realizacji RPO 2014-2020 i tylko w ograniczonym zakresie wykonują czynności związane z wdrażaniem Programu FEdPZ. (...) Ryzyka związane z przygotowaniem do prac nad Programem FEdPZ można sprowadzić do ryzyka związanego z zapewnieniem odpowiednich zasobów kadrowych w ramach Instytucji Zarządzającej na etapie nakładania się perspektyw finansowych 2014-2020 oraz 2021-2027. Działania na rzecz minimalizowania ryzyka skoncentrowane były na zapewnieniu stopniowego angażowania pracowników IZ w zadania związane z przygotowaniem do nowej perspektywy przy jednoczesnym zmniejszaniu obciążeń związanych z wdrażaniem RPO 2014-2020. Przesunięcie na poziomie europejskim i krajowym finalnego etapu prac na rok 2021 było dodatkową okolicznością, która obniżyła ryzyko nałożenia się obu perspektyw. W trakcie prac, (...) analizowano ryzyka, przede wszystkim związane z opóźnieniem uruchomienia Programu FEdPZ, odpowiednio dostosowując do nich prace zespołu wydzielonego poleceniami dyrektora WZS w Urzędzie z pracowników poszczególnych biur i wydziału zaangażowanego w przygotowanie programu (m.in. przenosząc ciężar prac na działania związane z terytorializacją (ZIT, Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność⁶⁰, strategię rozwoju ponadlokalnego) oraz politykami rozwoju (aktualizacja polityk, hierarchizacja potrzeb). Jedną z metod przeciwdziałania opóźnieniom było również śledzenie zmian w projektach legislacji, które prowadzone były na forum tzw. grupy B.05 (Ministerstwo FiPR nie zapewniło jednak bieżących informacji dotyczących postępu w pracach (wyniku prowadzonych roboczych konsultacji z KE) nad projektem Umowy Partnerstwa (dopiero 30 lipca br. Ministerstwo FiPR mailowo rozesłało regionom nowy projekt Umowy Partnerstwa, pierwszy od czasu udostępnienia wersji poddanej 18 stycznia br. konsultacjom społecznym. Ministerstwo FiPR nie przedstawiło od sierpnia 2020 r. kolejnej wersji ustawy wdrożeniowej. (...) monitorowanie dotyczy w szczególności weryfikacji przyjętych harmonogramów (również tych określanych na poziomie krajowym) oraz realizowanych prac.

Według stanu na 30 lipca 2021 r. zrealizowano następujące etapy prac: dokonano przesądzeń w zakresie celów i ukierunkowania działań polityk rozwoju w ramach ZMPR; przyjęto założenia procesu włączenia partnerów w przygotowanie Programu FEdPZ; przyjęto wstępny podział alokacji na cele szczegółowe ww. Programu; uzgodniono zakładany zakres interwencji ww. Programu w kontekście przygotowywanych polityk w ramach ZMPR (...), przygotowano wstępne wersje opisów celów szczegółowych Programu FEdPZ; przyjęto założenia w zakresie terytorializacji polityki rozwoju oraz wykorzystania instrumentów terytorialnych, a także wstępny podział środków na wdrażanie instrumentów terytorialnych ZIT w ramach Programu FEdPZ; omówiono założenia dotyczące terytorializacji polityk.

(akta kontroli str. 987-988, 993-994)

Marszałek wyjaśnił: W opinii Zarządu nie ma zagrożenia dla niezachowania terminów wynikających z art. 23 rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) 2021/1060. Jednocześnie istnieją poważne obawy o terminowość prac na poziomie krajowym, od których uzależnione są działania na poziomie regionalnym. Nie jest znany harmonogram przyjmowania Umowy Partnerstwa, ani nawet prowadzenia negocjacji tego dokumentu z KE. Przewidywany termin uruchomienia Programu FEdPZ to drugi kwartał 2022 r.

(akta kontroli str. 1254-1256)

1c. Projekt Programu FEdPZ zawierał m.in. następujące elementy i informacje:

- a) cele szczegółowe wraz z uzasadnieniem ich wyboru w postaci opisu diagnostycznego; wersja robocza tych celów została zaakceptowana przez Zarząd

⁶⁰ Dalej: RLKS.

23 sierpnia 2021 r.⁶¹ i od 27 sierpnia 2021 r. została przedstawiona partnerom zewnętrznym⁶² włączonym w prace nad Programem FEdPZ;

- b) priorytety oraz kierunki interwencji;
- c) oczekiwane rezultaty planowanej interwencji wraz ze wskaźnikami, bez oszacowania ich wartości docelowych;
- d) system realizacji programu, w tym plan finansowy ułożony w priorytety i opierający się na przydzieleniu środków przeznaczonych na finansowanie realizacji Programu FEdPZ w obrębie celów szczegółowych z określonym poziomem dofinansowania dla każdego priorytetu na poziomie 85%.

W projekcie Programu FEdPZ zaplanowano wykorzystanie instrumentów w postaci ZIT oraz przewiduje się zastosowanie RLKS. Przyjęto zastosowanie instrumentu ZIT przez partnerstwa samorządów z następujących obszarów funkcjonalnych: Szczeciński Obszar Funkcjonalny, Koszalińsko - KołobrzESCO - Białogardzki Obszar Funkcjonalny⁶³, Strefa Centralna (obszar powiatów: drawskiego, świdwińskiego, łobeskiego), Lider Pojezierzy (obszar części gmin z powiatów choszczeńskiego, myśliborskiego i gryfińskiego) oraz Obszary Funkcjonalne: Szczecinka, Gryfic, Sławna, Wałcza, Kamienia Pomorskiego, Pyrzyc, Nowogardu. Wstępna alokacja na ZIT według stanu na 31 sierpnia 2021 r. wynosiła 270 mln euro⁶⁴. W zakresie potencjalnego wykorzystania mechanizmu RLKS trwały jeszcze analizy i odbywały się spotkania z przedstawicielami Lokalnych Grup Działania. Rozważana jest zarówno alokacja na instrument, jak i zakres tematyczny interwencji oraz komplementarność z mechanizmem ZIT.

(akta kontroli str. 683-832, 1004-1008, 1205-1206, 1209-1211)

Dyrektor WZS wyjaśnił: *Sposób monitorowania i oceny osiągania celów zostanie opracowany na późniejszym etapie prac w trakcie dokonywania szacowania wartości wskaźników i opracowywania metodologii wyliczenia poszczególnych wskaźników i ich wartości docelowych. (...) Informacje o instrumentach terytorialnych określonych w art. 28-34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 zostaną wprowadzone do projektu Programu FEdPZ po wypracowaniu zakresu wsparcia w toku procesu włączania partnerów w prace nad Programem FEdPZ, obejmującego m.in. współpracę z potencjalnymi związkami ZIT oraz Lokalnymi Grupami Działania, na których oprzeć by się mogło wdrażanie RLKS.*

(akta kontroli str. 1205-1206, 1210-1211)

Nie wszystkie wskazane w projekcie Umowy Partnerstwa cele tematyczne zostały zawarte w Programie FEdPZ. W projekcie Programu FEdPZ w zakresie EFRR założono realizację:

⁶¹ Uchwała nr 1176/21 Zarządu z 23 sierpnia 2021 r. w sprawie akceptacji roboczych wersji opisów celów szczegółowych nowego programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego (FEPZ).

⁶² M.in. strona samorządowa (Konwent wójtów, burmistrzów i prezydentów miast Województwa, Konwent powiatów Województwa); organizacje pozarządowe (np. Zachodniopomorska Rada Działalności Pozytku Publicznego, Polskie Stowarzyszenia Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Gryfinie, Gryficach, Kamieniu Pomorskim, Kołobrzegu, Koszalinie, Policach, Stargardzie, Szczecinie, Świnoujściu, Trzebiatowie, Wolinie; Ogólnopolska federacja Organizacji Pozarządowych; Polski Komitet Pomocy Społecznej; Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej); środowisko gospodarcze (np. Związek Pracodawców Pomorza Zachodniego – Konfederacja „LEWIATAN”; Business Centre Club; Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego; Północna Izba Gospodarcza w Szczecinie, Bank Gospodarstwa Krajowego Region Zachodniopomorski; Krajowa Izba Gospodarki Morskiej, Fundusz Pomerania); klastry (np. Zachodniopomorski Klaster Chemiczny „Zielona Chemia”, Klaster IC Pomorze Zachodnie, Klaster Metalowy METALIKA, Zachodniopomorski Klaster Morski, Stowarzyszenie Natureef, Klaster Przemysłów Kreatywnych).

⁶³ Dalej: KKBOF.

⁶⁴ Na posiedzeniu Zarządu 4 sierpnia 2021 r. przyjęto informację w sprawie prac nad projektem Programu FEdPZ, w tym propozycję wstępnego podziału środków na wdrażanie instrumentów terytorialnych ZIT w ramach Programu FEdPZ.

- w CP1 - *Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej* czterech celów szczegółowych, z wyłączeniem celu „Udoskonalanie łączności cyfrowej”, który będzie realizowany tylko na poziomie krajowym;
- w CP2 - *Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej* siedmiu celów szczegółowych, z wyłączeniem celu „Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)”, który będzie realizowany tylko na poziomie krajowym;
- w CP3 - *Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności* jednego celu szczegółowego, z wyłączeniem celu „Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T”, który będzie realizowany tylko na poziomie krajowym;
- w CP4 - *Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych* czterech celów szczegółowych z wyłączeniem dwóch celów: „Poprawa skuteczności i poziomu włączenia społecznego rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i wspieranie ekonomii społecznej”, gdyż Umowa Partnerstwa nie przewiduje takiego celu oraz „Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne”, gdyż nie zidentyfikowano potrzeb w tym celu;
- w CP5 - *Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych* jednego celu szczegółowego, z wyłączeniem celu „Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie”, gdyż całość interwencji przewidziano w celu „Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich”.

(akta kontroli str. 675-676, 1206, 1211)

W projekcie Programu FEoPZ w zakresie EFS+ założono, że nie będą realizowane następujące cele szczegółowe, także realizowane na poziomie krajowym:

- „Wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu”;
- „Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego”;
- „Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie”;

- „Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci”;
- „Przeciwdziałanie deprywacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym dzieciom, oraz zapewnianie środków towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne”.

(akta kontroli str. 677)

Według stanu na 31 sierpnia 2021 r. Program FEdPZ zawierał dziewięć priorytetów na łączną kwotę 1 611,2 mln euro⁶⁵ w tym:

- dofinansowane z EFRR na łączną kwotę 1 207,3 mln euro:

- 1) Przedsiębiorcze Pomorze Zachodnie z łączną planowaną alokacją na priorytet 226,4 mln euro⁶⁶,
 - 2) Zielone Pomorze Zachodnie z łączną planowaną alokacją na priorytet 268,2 mln euro⁶⁷,
 - 3) Mobilne Pomorze Zachodnie z planowaną alokacją na priorytet 80 mln euro⁶⁸,
 - 4) Połączone Pomorze Zachodnie z planowaną alokacją na priorytet 230 mln euro⁶⁹,
 - 5) Przyjazne mieszkańcom Pomorze Zachodnie z planowaną alokacją na priorytet 220 mln euro⁷⁰,
 - 6) Uspołecznione Pomorze Zachodnie z planowaną alokacją na priorytet 136 mln euro⁷¹,
 - 7) PT z planowaną alokacją na priorytet 46,7 mln euro,
- dofinansowane z EFS+ na łączną kwotę 403,9 mln euro, z tego:
- 1) Aktywne Pomorze Zachodnie z planowaną alokacją na priorytet 388,2 mln euro⁷²,

⁶⁵ Na posiedzeniu Zarządu 4 sierpnia 2021 r. przyjęto informację w sprawie prac nad projektem Programu FEdPZ, w tym propozycję wstępnego podziału środków na cele polityk i cele szczegółowe w ramach Programu FEdPZ.

⁶⁶ Przedsiębiorcze Pomorze Zachodnie z następującymi celami szczegółowymi: „Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii” z alokacją 40 mln euro, „Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów” z alokacją 37 mln euro, „Zwiększenie wzrostu i konkurencyjności MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne” z alokacją 140 mln euro, „Rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości” z alokacją 9,4 mln euro.

⁶⁷ Zielone Pomorze Zachodnie z następującymi celami szczegółowymi: „Promowanie działań na rzecz efektywności energetycznej” z alokacją 60 mln euro, „Promowanie odnawialnych źródeł energii” z alokacją 58,6 mln euro, „Wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe” z alokacją 44,6 mln euro, „Wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej” z alokacją 20 mln euro, „Wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym” z alokacją 30 mln euro, Wzmocnienie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, zielonej infrastruktury w szczególności w środowisku miejskim oraz redukcja emisji i zanieczyszczeń” z alokacją 55 mln euro.

⁶⁸ Mobilne Pomorze Zachodnie z celem szczegółowym „Promowanie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej”.

⁶⁹ Połączone Pomorze Zachodnie z celem szczegółowym „Rozwój i poprawa zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej”.

⁷⁰ Przyjazne mieszkańcom Pomorze Zachodnie z następującymi celami szczegółowymi: „Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury” z alokacją 45 mln euro, „Zwiększenie integracji społeczno-ekonomicznej marginalizowanych społeczności, migrantów i grup w niekorzystnej sytuacji poprzez zintegrowane działania obejmujące mieszkalnictwo i usługi społeczne” z alokacją 40 mln euro, „Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej” z alokacją 50 mln euro, „Wzmocnienie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych” z alokacją 85 mln euro.

⁷¹ Uspołecznione Pomorze Zachodnie z celem szczegółowym: „Wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, rozwoju lokalnego i dziedzictwa kulturowego, turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich”.

⁷² Aktywne Pomorze Zachodnie z następującymi celami szczegółowymi: „Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej” z alokacją 76,2 mln euro, „Modernizacja instytucji i służb rynków pracy

2) PT z planowaną alokacją na priorytet 15,7 mln euro.

(akta kontroli str. 678-682, 1004-1008)

W projekcie Programu FEdPZ zawarto informacje na temat spełnienia warunków podstawowych dla jego realizacji. W kompetencji Zarządu znalazły się trzy tematyczne warunki podstawowe:

- w CP1 - *Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej* wyodrębniono dwa cele szczegółowe: 1) „Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii”; 2) „Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości”, dla których określono warunek 1.1. *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji*. Warunek ten według stanu na 31 sierpnia 2021 r. nie został spełniony na poziomie województwa. Za jego spełnienie odpowiedzialne było Centrum Inicjatyw Gospodarczych w Urzędzie⁷³, które opracowało dokument

celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy” z alokacją 2 mln euro, „Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia” z alokacją 60 mln euro, „Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami” z alokacją 70 mln euro, „Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej” z alokacją 19 mln euro, „Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji” z alokacją 43 mln euro, „Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów” z alokacją 8 mln euro, „Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej” z alokacją 110 mln euro.

⁷³ Centrum Inicjatyw Gospodarczych jest komórką organizacyjną Urzędu, która oferuje profesjonalną i bezpłatną pomoc przedsiębiorcom na każdym etapie procesu inwestycyjnego, a także wspiera przy planowaniu działań eksportowych oraz innowacyjnych. W skład Centrum Inicjatyw Gospodarczych wchodzi m.in.: Centrum Obsługi Inwestorów, Biuro Wspierania Przedsiębiorczości, Biuro ds. innowacyjności i inteligentnych specjalizacji. Do zadań Centrum Obsługi Inwestorów należy m.in.: tworzenie, obsługa i administrowanie bazą danych ofert inwestycyjnych w województwie; współpraca z Polską Agencją Inwestycji i Handlu S.A.; inicjowanie i wspieranie działań proinwestycyjnych; promocja potencjału inwestycyjnego województwa poprzez: organizowanie, współorganizowanie i uczestnictwo w przedsięwzięciach promocyjnych, takich jak prezentacje, konferencje, seminaria, misje gospodarcze, itp.; aktywne poszukiwanie inwestorów, doradztwo i organizowanie szkoleń w zakresie systemów wspierania oraz dostępnych instrumentów finansowych skierowanych do inwestorów oraz samorządów terytorialnych. Do zadań Biura Wspierania Przedsiębiorczości należy m.in.: świadczenie przedsiębiorcom i organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców bezpłatnych usług o charakterze informacyjnym w zakresie prowadzenia działalności eksportowej i inwestycyjnej poza granicami kraju; programowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw; współpraca z administracją rządową, w szczególności z ministrami właściwymi ds.: gospodarki, pracy, gospodarki morskiej oraz rozwoju regionalnego w przedmiocie programowania działań wspierających przedsiębiorczość w województwie; uczestniczenie we wdrażaniu krajowych programów horyzontalnych i sektorowych służących wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości, realizowanych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości i inne podmioty wdrażające programy dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw; programowanie udziału w przedsięwzięciach stymulujących rozwój przedsiębiorczości w województwie. Do zadań Biura ds. innowacyjności i inteligentnych specjalizacji, należy m.in.: koordynowanie procesu wyznaczania i zarządzania inteligentnymi specjalizacjami oraz procesu przedsiębiorczego odkrywania w województwie; podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia powiązań gospodarki z sektorem nauki, w tym inicjowanie oraz wspieranie działań wzmacniających innowacyjność oraz kreatywność w regionie; realizacja działań służących aktualizacji, wdrażaniu oraz operacjonalizacji regionalnej strategii innowacji województwa; wykonywanie zadań przypisanych

pn. „Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego 2030” w skład, którego wchodzi m.in. „Regionalna Strategia Inteligentnych Specjalizacji 2020+”, której wersja z 30 lipca 2021 r. została przekazana do konsultacji wewnętrznych w Urzędzie⁷⁴, następnie dokumenty te będą przekazane do konsultacji zewnętrznych i przyjęte przez Zarząd; spełnienie warunku planowane jest na przełomie 2021 r. i 2022 r.

- w CP2 – *Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zrównoważonej mobilności miejskiej* w celu szczegółowym „Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej” określono warunek 2.6. *Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania*. Warunek ten został spełniony na poziomie województwa. Uchwałą Nr XX/240/20 z 22 października 2020 r. Sejmik uchwalił aktualizację „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032” wraz z Planem Inwestycyjnym;
- w CP3 – *Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności* wyodrębniono dwa cele szczegółowe: 1) „Rozwój odpornej na zmiany klimatu inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej sieci TEN-T”; 2) „Rozwój i udoskonalenie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do sieci TEN-T oraz mobilności transgranicznej” określono warunek 3.1. *Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie*. Warunek ten według stanu na 31 sierpnia 2021 r. nie został spełniony na poziomie województwa. Za spełnienie warunku odpowiedzialny był Wydział Infrastruktury i Transportu, który wraz z Regionalnym Biurem Gospodarki Przestrzennej w Urzędzie opracowywał dokument pn. „Regionalny Plan Transportowy” (przy wsparciu doradczym Unijnych Projektów Transportowych⁷⁵ i Inicjatywy Jaspers⁷⁶). Przy opracowywaniu tego dokumentu wykorzystane zostaną: „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030”⁷⁷, „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego”⁷⁸, „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Zachodniopomorskiego”⁷⁹. Zostały zakończone prace związane z diagnozą systemu transportowego województwa. W kolejnych etapach prac zostaną sformułowane cele „Regionalnego Planu

do Jednostki Monitorującej Regionalną Strategię Innowacji; realizacja działań służących aktualizacji, wdrażaniu oraz operacjonalizacji polityki gospodarczej województwa.

⁷⁴ Po naniesieniu uwag przez pracowników WZS przekazana do dalszego procedowania do Centrum Inicjatyw Gospodarczych.

⁷⁵ Centrum Unijnych Projektów Transportowych (CUPT) – państwowa jednostka budżetowa podległa ministrowi właściwemu ds. transportu – zarządzająca funduszami pochodzącymi z UE, przeznaczonymi na wspieranie inwestycji infrastrukturalnych w obszarze transportu drogowego, kolejowego, lotniczego, miejskiego, morskiego, śródlądowego, intermodalnego oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.

⁷⁶ JASPERS (ang. Joint Assistance to Support Projects in European Regions – Wspólna Inicjatywa Wsparcia Projektów w Regionach Europejskich) jest przedsięwzięciem KE, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, mającym na celu udzielenie państwom członkowskim UE z Europy Środkowej i Wschodniej pomocy w przygotowaniu projektów ubiegających się o wsparcie funduszy strukturalnych oraz FS.

⁷⁷ Uchwała nr VIII/100/19 Sejmiku z 28 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030”.

⁷⁸ Uchwała nr XVII/214/20 Sejmiku z 24 czerwca 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego”.

⁷⁹ Uchwała Nr XXXVII/498/14 Sejmiku z 24 czerwca 2014 r. w sprawie uchwalenia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Zachodniopomorskiego”.

Transportowego”, opracowane scenariusze planistyczne i ich ocena oraz określone działania i priorytety dla wybranego scenariusza. Spełnienie warunku planowane jest na przełomie 2021 r. i 2022 r.

(akta kontroli str. 398-405, 1205, 1208-1209)

1d. W pracach nad projektem Programu FEdPZ planowano wykorzystać siedem analiz/ekspertyz/opinii. Za ich przygotowanie łączna kwota wynagrodzenia brutto (według umów z wykonawcami) wynosiła 2 654,3 tys. zł. Według stanu na 31 sierpnia 2021 r. cztery opracowania zostały zakończone i Urząd poniósł wydatki z tytułu ich przygotowania w łącznej kwocie 1 470,3 tys. zł:

- 1) „Ewaluacja działań podejmowanych w ramach RPO WZ 2014-2020 na rzecz edukacji zawodowej w powiązaniu z zapotrzebowaniem regionalnego rynku pracy” - celem głównym badania była ocena wpływu interwencji na poprawę dostępności, jakości i efektów kształcenia zawodowego oraz jego dostosowania do potrzeb regionalnego rynku pracy; wysokość faktycznie poniesionego wydatku za ww. opracowanie wynosiła 243,5 tys. zł;
- 2) „Ewaluacja mid-term dotycząca postępu rzeczowego RPO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego” - głównym celem badania była ocena mid-term postępu rzeczowego RPO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania; rekomendacje dotyczyły proponowanych zmian, które miały umożliwić osiągnięcie celów RPO 2014-2020; wysokość faktycznie poniesionego wydatku za ww. opracowanie wynosiła 259,3 tys. zł;
- 3) „Rola RPO we wzmacnianiu regionalnych inteligentnych specjalizacji” - celem badania była ocena wpływu wybranych działań RPO na regionalny system innowacji, w tym rozwój inteligentnych specjalizacji oraz pogłębiona diagnoza innowacyjności gospodarki województwa w odniesieniu do celów strategicznych RIS⁸⁰; wysokość faktycznie poniesionego wydatku za ww. opracowanie wynosiła 438,5 tys. zł;
- 4) „Ocena wpływu RPO 2014-2020 w zakresie włączenia społecznego w regionie”⁸¹ - wykonawca badania ogółem sformułował 71 rekomendacji, z których z uwagi na okres przeprowadzenia badania co do zasady wszystkie odnoszą się do Programu FEdPZ; wysokość faktycznie poniesionego wydatku za ww. opracowanie wynosiła 528,9 tys. zł

(akta kontroli str. 559-597)

Badaniem szczegółowym objęto dwa opracowania:

- 1) „Ewaluacja midterm dotycząca rzeczowego RPO 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego”⁸² - raport końcowy dotyczący tego badania ewaluacyjnego został wykonany w terminie, nie został sporządzony zgodnie z wszystkimi wymaganiami zawartymi w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia i był niezgodny z raportem metodologicznym. W raporcie końcowym brakowało odzwierciedlenia przeprowadzenia wszystkich zaproponowanych przez wykonawcę analiz. Ponadto, Urząd stwierdził w pięciu przypadkach brak rekomendacji oraz w dziewięciu przypadkach niepełne odpowiedzi na postawione pytania badawcze. W ewaluacji wskazano łącznie 38 rekomendacji, z których cztery

⁸⁰ Strategie innowacji krajowych/regionalnych na rzecz inteligentnej specjalizacji.

⁸¹ Do dnia doboru próby umowa była w trakcie realizacji, Urząd poniósł koszty w wysokości 396,7 tys. zł; 28 lipca 2021 r. do Urzędu wpłynęły dwie faktury na kwoty: 79,3 tys. zł i 52,9 tys. zł. Obie faktury były z terminem płatności na 11 sierpnia 2021 r.

⁸² Badanie ewaluacyjne zostało wykonane na podstawie umowy nr WZS-FV/11/18 z 25 października 2018 r. Ustalone wynagrodzenie wykonawcy wynosiło 324 166,50 zł. Uwzględniając fakt, że usunięcie wad w raporcie końcowym było niemożliwe, a jego poprawienie było bezcelowe, stosownie do § 8 ust. 6 ww. umowy, wynagrodzenie wykonawcy zostało pomniejszone o 64 833,30 zł tytułem kary umownej w wysokości 20% za nienależyte wykonanie umowy.

były związane ze sposobem wykorzystania ich w perspektywie finansowej 2021-2027, w tym:

- zaplanowano wsparcie inwestycji z preferencją wyboru dla projektów przewidujących budowę inteligentnych systemów transportowych,
- nie przewidziano inwestycji w linie kolejowe ze względu na demarkację⁸³,
- nie przewidziano stosowania wskaźnika „Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi” ze względu na zidentyfikowane trudności w mierzeniu rzeczywiście osiągniętej jego wartości,
- zaplanowano wsparcie od sześciu do jedenastu ZIT oraz przekształcenie Kontraktu Samorządowego w ZIT,

2) „Rola RPO WZ we wzmacnianiu regionalnych inteligentnych specjalizacji”⁸⁴ - wnioski i rekomendacje tego badania ewaluacyjnego zostały przedstawione w terminie, ich opis był zgodny z wymaganiami zawartymi w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia. W analizie sformułowano łącznie 15 rekomendacji, z których 12 zostało wykorzystanych w perspektywie finansowej 2021-2027, w tym :

- zaplanowano działania mające na celu podniesienie poziomu znajomości systemu wsparcia w ramach RSI3 poprzez: funkcjonowanie Zachodniopomorskiego Zespołu ds. Innowacyjności (grupa robocza skupiająca przedstawicieli zachodniopomorskich uczelni, instytucji otoczenia biznesu, w tym klastrów i przedsiębiorców), realizację kampanii informacyjno-promocyjnej dotyczącej postaw innowacyjnych oraz dobrych praktyk w zakresie (B+R+I)⁸⁵, realizację w CP1 celu szczegółowego „Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości”;
- zaplanowano wspieranie transformacji w kierunku przemysłu 4.0, czyli integracji inteligentnych maszyn, systemów oraz wprowadzenia zmian w procesach produkcyjnych, w tym uwzględnienia rozwiązań w ramach tzw. sztucznej inteligencji w celu zwiększenia wydajności oraz wykorzystania technologii informacyjnych do zarządzania procesami;
- zaplanowano zainicjowanie działalności regionalnych doradców ds. innowacji (brokerów innowacji) w celu zwiększenia wśród przedsiębiorstw z województwa gotowości do kooperacji w celu prowadzenia inwestycji proinnowacyjnych, w szczególności tych obarczonych wysokim ryzykiem;
- zaplanowano wsparcie dla przedsięwzięć odpowiadających na szeroko zdefiniowane potrzeby społeczne, w tym także innowacje społeczne (nietechnologiczne);
- zaplanowano przy projektowaniu systemu wsparcia uwzględnienie przedsiębiorstw, które ze względu na swoją specyfikę i niszowość nie wpisują się w żadną ze specjalizacji, a jednocześnie przy odpowiednio ukierunkowanym wsparciu mogłyby przyczyniać się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu;
- przewidziano w opisie CP1 celu szczegółowego „Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości” podjęcie działań mających na celu zwiększenie zainteresowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw i ich konsorcjów, partnerstw udziałem w zagranicznych targach branżowych, które będą zweryfikowane pod względem ich jakości i zgodności z poszczególnymi specjalizacjami;

⁸³ Zasady podziału rzeczowego zakresu wykorzystania dofinansowania ze środków Funduszy Spójności pomiędzy programy krajowe i regionalne.

⁸⁴ Badanie ewaluacyjne zostało wykonane na podstawie umowy nr WZS-FV/13/19 z 21 października 2019 r. Ustalone wynagrodzenie wynosiło 438 499,92 zł.

⁸⁵ Badań, rozwoju, innowacyjności

- przewidziano w opisie CP1 celu szczegółowego „Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez inwestycje produkcyjne” stworzenie systemu wsparcia przedsiębiorstw typu start-up rozwijających innowacyjne produkty (lub technologie) oraz posiadających ambicje, aby oferować je od razu na arenie międzynarodowej (w niektórych niszowych sektorach, działanie na arenie globalnej może warunkować lub zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia sukcesu i dalszego rozwoju);
- przygotowano metodologię kosztów ryczałtowych (zwłaszcza kosztów udziału w targach i misjach wyjazdowych np. diety, noclegi, przejazdy, dojazdy, wizy, opłaty za bagaż i parkowanie) w celu umożliwienia ryczałtowego rozliczania wydatków w ramach projektów wsparcia internacjonalizacji;
- do uwzględnienia na późniejszym etapie programowania premiowanie tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach poprzez zastosowanie odpowiednich kryteriów wyboru projektów oraz rozróżnienie wskaźników w zakresie tworzenia miejsc pracy i tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy i zastąpienie częściowo wskaźnika tworzenia miejsc pracy przez wskaźnik wysokiej jakości miejsc pracy;
- do uwzględnienia na późniejszym etapie programowania zmniejszenie/dywersyfikacja ryzyka (w tym ryzyka zwrotu dofinansowania) dla przedsiębiorców w zakresie realizacji projektów B+R z uwzględnieniem, że zapisy linii demarkacyjnej ograniczyły bezpośrednie wsparcie naukowców na poziomie regionalnym;
- do uwzględnienia na późniejszym etapie programowania zwiększenie innowacyjności projektów B+R poprzez realizację działań kompleksowych, poprzedzonych komponentem doradczym oraz poprawa warunków do prowadzenia dialogu przez przedsiębiorstwa i jednostki naukowe w celu stworzenia odpowiednich rozwiązań „szytych na miarę”;
- do uwzględnienia na późniejszym etapie programowania zwiększenie potencjału uczelni w zakresie wzmocnienia zaawansowanej infrastruktury i potencjału kadr oraz wprowadzenie mechanizmów stymulujących i inicjujących współpracę z małymi przedsiębiorcami.

(akta kontroli str. 473-558, 580-585, 597-599)

1e. Na etapie prac związanych z przygotowaniem Programu FEdPZ zidentyfikowano i oceniono następujące ryzyka :

- 1) brak obowiązujących ram legislacyjnych dla perspektywy 2021-2027 na poziomie UE - w reakcji na ryzyko istniała potrzeba zapewnienia stałego monitoringu dokonywanych modyfikacji w projektach rozporządzeń unijnych, wprowadzanie bieżących modyfikacji do projektowanego na poziomie samorządu województwa zakresu wsparcia Programu FEdPZ, zobowiązanie pracowników odpowiedzialnych za prace związane z przygotowaniem ww. Programu do stałego monitoringu postępu w pracach nad unijnym pakietem legislacyjnym oraz dokonywania rewizji projektowanych na poziomie regionalnym kierunków interwencji; ryzyko początkowo (w grudniu 2020 r.) oceniono na średnim poziomie istotności; po wejściu w życie 1 lipca 2021 r. rozporządzeń unijnych dotyczących Polityki Spójności na lata 2021-2027 ryzyko nie występuje;
- 2) opóźnienie przygotowania i organizacji systemu realizacji Programu FEdPZ, związane z przesunięciem harmonogramu prac nad kluczowymi dokumentami, za które odpowiada strona rządowa (ustawa wdrożeniowa) – w reakcji na ryzyko prace WZS skoncentrowały się na działaniach związanych z terytorializacją (ZIT, RLKS, strategie rozwoju ponadlokalnego) oraz politykami rozwoju (aktualizacja polityk, hierarchizacja potrzeb); tworzone zarys systemu realizacji

ww. Programu w ramach Urzędu na podstawie dotychczasowych doświadczeń; efekty tych prac zostaną wykorzystane przy finalizowaniu rozstrzygnięć strukturalno-organizacyjnych; ryzyko oceniono początkowo na wysokim poziomie istotności, a od 16 sierpnia 2021 r. na średnim;

- 3) nieprzejrzysty i przedłużający się proces podziału środków Polityki Spójności 2021-2027 na programy regionalne na poziomie krajowym - w reakcji na ryzyko okres do momentu ogłoszenia przydziału środków rezerwy programowej był na poziomie samorządu województwa wykorzystany do opracowania wariantowego podziału wsparcia, uzależnionego od wielkości uzyskanej alokacji; jednocześnie podejmowane były starania o przydział środków w skali adekwatnej do stojących przed województwem wyzwań; ryzyko oceniono początkowo na wysokim poziomie istotności, a od 16 sierpnia 2021 r. na średnim;
- 4) nieprowadzenie negocjacji Kontraktu Programowego - w reakcji na ryzyko prace związane z przygotowaniem Programu FEdPZ prowadzono przy zachowaniu elastyczności, możliwości zastosowania wariantowych rozstrzygnięć w zakresie np. podziału alokacji w zależności od finalnych rozstrzygnięć; ryzyko oceniono początkowo na wysokim poziomie istotności, a od 16 sierpnia 2021 r. na średnim;
- 5) zapewnienie odpowiednich zasobów kadrowych w ramach IZ na etapie nakładania się perspektyw finansowych 2014-2020 oraz 2021-2027 - działania na rzecz minimalizowania ryzyka skoncentrowano na zapewnieniu stopniowego angażowania pracowników w zadania związane z przygotowaniem do nowej perspektywy przy jednoczesnym zmniejszaniu obciążeń związanych z wdrażaniem RPO 2014-2020; ryzyko oceniono początkowo na średnim poziomie istotności, a od 16 sierpnia 2021 r. na niskim.

(akta kontroli str. 626-633)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Zarząd w celu wynegocjowania i zawarcia Kontraktu Programowego oraz w celu przygotowania i uzgodnienia Programu FEdPZ. Działania te były należyte i terminowe. W projekcie Programu zostały zawarte informacje i elementy wymagane przepisami prawa krajowego i rozporządzeń UE.

OBSZAR

2. Przygotowanie prawne i organizacyjne systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności na lata 2021-2027.

Opis stanu
faktycznego

2a. Zarząd nie zaplanował i nie realizował prac w zakresie przygotowania ram prawnych na poziomie aktów prawa miejscowego, niezbędnych z punktu widzenia właściwego wdrażania Programu FEdPZ.

Dyrektor WZS wyjaśnił m.in: *Nie identyfikuje się – według stanu na 30 lipca br. – potrzeby dla wprowadzenia lub dostosowania tego rodzaju przepisów prawa miejscowego. Dotychczasowy system realizacji oraz obowiązujące na poziomie Samorządu Województwa ramy prawne są wystarczające dla zapewnienia prawidłowej realizacji Programu FEdPZ. (...)*

(akta kontroli str. 988, 997)

2b. Na dzień rozpoczęcia kontroli, tj. 21 lipca 2021 r. Urząd nie rozpoczął jeszcze prac związanych z przygotowaniem Szczegółowego Opisu Priorytetów⁸⁶ dla Programu FEdPZ, który stanowi opis działań i poddziałań jakie będą realizowane w ramach ww. Programu.

Dyrektor WZS wyjaśnił, że dotychczasowy Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych (SOOP) był przygotowywany według wzoru narzuconego przez ministerstwo właściwe ds. rozwoju regionalnego. (...) *tym razem takiego wzoru nie udostępniono, co więcej zapowiedziano – jeszcze w 2019 r. znaczącą zmianę kształtu tego dokumentu oraz jego przeznaczenia. Nie przewiduje się ryzyk związanych z przygotowaniem tego dokumentu. Zakłada się, że poszczególne cele szczegółowe Programu FEdPZ będą odpowiednikami dla działania wyznaczonych w SzOP.*

(akta kontroli str. 988, 997-998)

Ministerstwo FiPR 9 sierpnia 2021 r. przekazało do konsultacji roboczych wstępny projekt „Wytycznych w zakresie SzOP krajowych i regionalnych programów na lata 2021-2027”. Celem konsultacji roboczych było zaprezentowanie wytycznych po przyjęciu pakietu legislacyjnego UE dla Polityki Spójności oraz poznanie spostrzeżeń nt. proponowanych rozwiązań jeszcze przed rozpoczęciem oficjalnego procesu opiniowania dokumentu po wejściu w życie ustawy wdrożeniowej. Do 31 sierpnia 2021 r. wytyczne Ministerstwa FiPR dotyczące SzOP były w Urzędzie na etapie konsultacji i po analizie dokumentu nie stwierdzono potrzeby wniesienia uwag merytorycznych. Zgodnie z harmonogramem prac, po spełnieniu dwóch warunków, tj. przyjęciu przez Ministra FiPR Wytycznych w zakresie SzOP (przewidywany termin grudzień 2021 r.) oraz wynegocjowaniu zakresu interwencji Programu FEdPZ z Ministrem FiPR i KE (przewidywany termin styczeń 2022 r.), Urząd w terminie do jednego miesiąca przygotuje SzOP dla Programu FEdPZ i w terminie do jednego miesiąca uzgodni z Ministrem FiPR zapisy SzOP dla ww. Programu, a następnie SzOP dla Programu FEdPZ zostanie przyjęty przez Zarząd.

(akta kontroli str. 833-849, 1247, 1250-1251)

2c. Zarząd podjął działania w zakresie określenia systemu realizacji Programu FEdPZ. Jednakże w związku z brakiem ustawowych podstaw dla poszczególnych elementów systemu realizacji Programu FEdPZ (według stanu na 31 sierpnia 2021 r. ustawa wdrożeniowa nie została przyjęta), prace związane z formułowaniem opisu systemu zarządzania i kontroli oraz ze sporządzeniem dokumentów (np. Opis Systemu Zarządzania i Kontroli⁸⁷, Instrukcje Wykonawcze oraz inne dokumenty wewnętrzne: regulaminy, wytyczne, zasady) były na początkowym etapie realizacji, tj. zostały przygotowane schematy planowanych do opracowania dokumentów oraz wykaz elementów systemu realizacji Programu FEdPZ zawierający m.in. zaplanowane zadania wraz z etapem ich realizacji (harmonogramem).

Z perspektywy finansowej 2014-2020 zostanie utrzymany system instytucjonalny w zakresie wyznaczenia IZ oraz IA. Zmiany nastąpią w zakresie wyznaczenia IP. Przyjęto założenie, że zadania IP w części dotyczącej interwencji EFS+ zostaną, podobnie jak w perspektywie 2014-2020, powierzone WUP. Natomiast powołane w perspektywie 2014-2020 jako IP: Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego dla wdrożenia instrumentu ZIT w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym oraz Gmina Miasto Koszalin dla wdrożenia instrumentu ZIT w KKBOF w perspektywie 2021-2027 nie będą pełnić funkcji IP.

(akta kontroli str. 470, 988-1001, 1037-1038, 1041-1059)

⁸⁶ Dalej: SzOP.

⁸⁷ Dalej: OSZiK.

W celu realizacji obowiązku przekazywania danych, określonego w art. 42 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 będzie wykorzystany CST2021 - centralny system teleinformatyczny na lata 2021-2027 wykorzystany do obsługi i rozliczania projektów oraz SFC2021 – elektroniczny system wymiany informacji między państwem członkowskim a KE w zakresie zarządzania funduszami.

(akta kontroli str. 471, 988-989, 1002)

Dyrektor WZS wyjaśnił, że według stanu na 30 lipca 2021 r. była analizowana jeszcze konieczność tworzenia dodatkowego systemu na poziomie regionalnym, ale po przeprowadzeniu roboczych konsultacji z kierownictwem Instytucji Ogłaszających Konkursy⁸⁸, powołanych w ramach RPO 2014-2020, według stanu na 31 sierpnia 2021 r. stwierdzono, że nie ma takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 989, 1002, 1247, 1251)

W związku z nałożeniem na IZ obowiązków zapewnienia przejrzystości procesu realizacji FS przyjęto, że obowiązki te będą prowadzone w oparciu o specjalnie do tego celu stworzoną oraz zarządzaną przez IZ stronę internetową, udostępniającą wszystkie wymagane informacje o Programie FEdPZ oraz o postępach w jego realizacji. Przyjęto, że planowana do uruchomienia dedykowana strona internetowa, będzie zrealizowana wg jednego ogólnopolskiego wzoru i utrzymywana na serwerach Ministerstwa FiPR. Przygotowanie dokumentacji przetargowej oraz przeprowadzenie procedury wyłonienia wykonawcy zostało zaplanowane przez Ministerstwo FiPR na czwarty kwartał 2021 r.

Informacje o pracach nad Programem FEdPZ znajdują się na stronie internetowej <http://www.rpo.wzp.pl/o-programie/fundusze-europejskie-dla-pomorza-zachodniego-20212027>.

(akta kontroli str. 471-472)

2d. W systemie zarządzania i kontroli do pełnienia określonych funkcji zostały zaplanowane na podstawie art. 8 ust. 1 i art. 13 projektu ustawy wdrożeniowej następujące instytucje: Zarząd jako IZ, Szef Krajowej Administracji Skarbowej jako IA oraz WUP jako IP w realizacji Programu FEdPZ w części dotyczącej interwencji EFS+. Do 31 sierpnia 2021 r. Zarząd formalnie nie powierzył stosownych funkcji WUP i nie przyjął harmonogramu działań zmierzających do jego wyznaczenia oraz określenia zakresu kompetencji, przygotowania projektów regulaminów organizacyjnych dotyczących zadań przyszłego okresu programowania. Planowany termin (zależy od przyjęcia ustawy wdrożeniowej oraz zatwierdzenia Programu FEdPZ przez KE) powierzenia WUP funkcji i zadań oraz opracowania procedur wewnętrznych w części dotyczącej instytucji zaangażowanych w system zarządzania i kontroli, to trzeci i czwarty kwartał 2021 r.

Według stanu na 31 sierpnia 2021 r. w trakcie opracowywania były IW dla jednostek pełniących w Programie FEdPZ funkcje IZ i IP.

(akta kontroli str. 1068, 1070-1072, 1011, 1037-1038, 1041-1042, 1057)

W Urzędzie były prowadzone analizy dostępności zasobów kadrowych, finansowych i technicznych. Od 2019 r. dwa razy w roku (po zakończeniu każdego półroczu) Urząd przekazywał Ministerstwu FiPR dane dotyczące potencjału administracyjnego w oparciu o opracowaną przez Ministerstwo FiPR ankietę⁸⁹. Ankieta obejmowała informacje dotyczące m.in.: aktualnego stanu zatrudnienia, w podziale osobowym na wykonywane zadania związane z realizacją RPO 2014-2020; rotacji

⁸⁸ IP WUP oraz IZ (Wydział Wdrażania RPO, Wydział Wdrażania Działań Środowiskowych RPO).

⁸⁹ Ankieta adresowana była do wszystkich instytucji uczestniczących w systemie wdrażania perspektywy finansowej 2014-2020 i dotyczyła zdolności administracyjnej tych jednostek.

pracowników; średniej wysokości wynagrodzeń i nagród o charakterze uznaniowym oraz odbytych szkoleń.

(akta kontroli str. 608-625, 1068, 1072-1073, 1187-1195)

Dyrektor WZS wyjaśnił: (...) Z uwagi na to, że w perspektywie 2021-2027 planowane jest wykorzystanie analogicznie posiadanych zasobów, stąd Urząd na dzień 30 lipca 2021 r. nie prowadzi dodatkowych analiz w tym zakresie. Dane zestawiane w ankiecie wyczerpują zakres informacji, niezbędny do bieżącej oceny stanu zasobów Urzędu w kontekście przygotowań do uruchomienia Programu FEdPZ. (...) Zasoby, zarówno te kadrowe, jak i techniczne i finansowe, wykorzystywane do realizacji RPO 2014-2020, będą płynnie przenoszone do zadań związanych z obsługą Programu FEdPZ, wraz z rosnącym zaawansowaniem najpierw prac przygotowujących do uruchomienia ww. Programu, a następnie zadań związanych z jego wdrażaniem. (...) Według stanu na 30 lipca 2021 r. nie zapadły decyzje związane ze zmianami w strukturze IZ wynikające z przypisania zadań związanych z realizacją Programu FEdPZ. Podstawą dla przeprowadzenia ewentualnych modyfikacji w zakresie komórek organizacyjnych IZ będą z jednej strony przepisy wynikające z ustawy wdrożeniowej, po jej wejściu w życie, z drugiej – zakończenie negocjacji z KE i zatwierdzenie Programu FEdPZ, co przesądzi ostateczny zakres interwencji w programie, mogący mieć wpływ na rozwiązania organizacyjne w ramach IZ.

(akta kontroli str. 1068, 1072-1074)

Według stanu na 31 sierpnia 2021 r. zostały zakończone prace dostosowywania regulaminu organizacyjnego Urzędu w części dotyczącej WZS oraz aktualizacji zakresów czynności poszczególnych pracowników tego wydziału w zakresie związanym z wykonywaniem zadań na rzecz przygotowania Programu FEdPZ.

(akta kontroli str. 644-674, 1212-1226)

Według stanu na 31 sierpnia 2021 r., nie planowano powierzenia zadań z zakresu rachunkowości, o których mowa w art. 76 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060, podmiotowi innemu niż IZ. Natomiast wskazanie właściwej komórki organizacyjnej Urzędu nastąpi po określeniu szczegółowych wymogów związanych z tymi zadaniami w ustawie wdrożeniowej oraz w odpowiednich wytycznych Ministerstwa FiPR.

akta kontroli str. 1068-1069, 1074)

Zarząd wykonywanie zadań związanych ze spełnianiem warunków podstawowych na poziomie regionalnym powierzył tym wydziałom Urzędu, którym przypisano zadania związane z programowaniem i realizacją polityki rozwoju w zakresie korespondującym z obszarami objętymi warunkowością, w tym:

- za proces wypełniania warunku związanego z zarządzaniem regionalną strategią inteligentnej specjalizacji odpowiada Centrum Inicjatyw Gospodarczych, prowadzące Politykę gospodarczą samorządu województwa,
- za koordynację przygotowania Regionalnego Planu Transportowego jako kluczowego dokumentu w zakresie planowania transportu odpowiada Wydział Infrastruktury i Transportu, prowadzący Politykę transportową samorządu województwa.

akta kontroli str. 218, 1068-1069, 1075)

W zakresie działań dotyczących przygotowania opisów funkcji/procedur dla poszczególnych instytucji systemu zarządzania i kontroli RPO oraz nadzoru nad przebiegiem tych prac oraz prac związanych z analizami dotyczącymi wyznaczania instytucji Dyrektor WZS wyjaśnił m.in.: W związku z brakiem ustawowych podstaw dla poszczególnych elementów systemu realizacji Programu FEdPZ, prace związane z formułowaniem opisu systemu zarządzania i kontroli oraz ze

sporządzeniem takich dokumentów jak: OSZiK, IW oraz inne dokumenty wewnętrzne (m.in. regulaminy, wytyczne/zasady), są na dzień 31 sierpnia 2021 r. na początkowym etapie realizacji. Nadzór na przebiegiem prac w zakresie analiz dotyczących wyznaczania instytucji / opracowania procedur przypisany był w ramach WZS komórkom (biurom, wieloosobowym stanowiskom) właściwym dla poszczególnych obszarów związanych z przygotowaniem systemu realizacji Programu FEdPZ oraz kierującym nimi pracownikom (kierownikom, koordynatorom). Powierzenie prowadzenia prac odbywało się na bieżąco w drodze wydawania poleceń przez Dyrektora WZS.

(akta kontroli str. 1069, 1075-1076)

2e. Zarząd przeprowadzał analizy dotyczące zdolności beneficjentów (w tym jst), do współfinansowania projektów w ramach Programu FEdPZ. W marcu 2021 r. przeprowadzono badanie potrzeb inwestycyjnych samorządów gminnych i powiatowych. Do 131 jst w województwie drogą elektroniczną przekazano zapytania w formie ankiet. Odpowiedzi udzieliło 41 jst. Największe wartości projektów do wsparcia zostały zgłoszone przez następujące samorządy lokalne:

- powyżej 591 mln zł - Gmina Widuchowa większość z nich w CP4 z EFRR i CP2;
- powyżej 54 mln zł - Gmina Świnoujście większość z nich w CP4 z EFRR i CP2; Gmina Kołobrzeg w CP2 i CP5; Gmina Koszalin większość z nich w CP2 i CP5, CP1, CP4 z EFS; Gmina Polanów większość z nich w CP4 z EFRR i CP2, CP3;
- do 54 mln zł - Gmina Postomino większość z nich w CP4 z EFRR i CP2, Gmina Sławno w CP4 z EFRR i CP5, CP2, CP1; Gmina Karlino w CP4 z EFRR, Gmina Szczecinek w CP2, CP4 z EFRR, CP1; Powiat Szczecinecki w CP3 i CP4 z EFRR, Powiat Wałecki większość z nich w CP4 z EFRR i CP3, CP4 z EFS, CP2.

(akta kontroli str. 850, 1069, 1077, 1196-1204)

Ponadto, 15 marca 2021 r. zawarto umowę nr WZS-FV/02/21 na przeprowadzenie badania ewaluacyjnego pn. „Ocena ex ante instrumentów finansowych wdrażanych w województwie zachodniopomorskim w latach 2021-2027”. Wykonawca przedłożył raport 30 sierpnia 2021 r., który był w trakcie weryfikacji. W wyniku tego badania uzyskane zostaną informacje o potencjale przyszłych beneficjentów (w tym finansowym) oraz analiza dotycząca wskazania możliwości i zasadności zastosowania instrumentów finansowych w poszczególnych CP i celach szczegółowych wraz z uzasadnieniem oraz oceną zapotrzebowania na instrumenty finansowe. Wnioski z tego badania ewaluacyjnego będą brane pod uwagę podczas prac związanych z przygotowaniem Programu FEdPZ.

(akta kontroli str. 573-574, 594, 1069, 1077-1078, 1247, 1252)

Dyrektor WZS wyjaśnił: (...) WZS (wspólnie z innymi wydziałami Urzędu) włączył się aktywnie w prace nad badaniem ewaluacyjnym prowadzonym w 2020 r. na zlecenie Ministerstwa FiPR pt.: „Opracowanie metodologii szacowania potrzeb finansowych oraz luki finansowej w obszarach polityki rozwoju wraz z pierwszym oszacowaniem”. Weryfikował treść i zgłaszał uwagi tak do raportu metodologicznego, jak i raportu z szacowania potrzeb finansowych oraz luki finansowej. Głównym celem badania było opracowanie metodologii pozwalającej w pierwszej kolejności na ocenę rzeczywistych potrzeb finansowych w poszczególnych obszarach realizacji polityki rozwoju, a następnie w przypadku obszarów, w których występuje możliwość finansowania komercyjnego – oszacowanie luki finansowej, rozumianej jako wielkość środków finansowych wymaganych, aby zaadresować niedoskonałość rynku, nieoptymalny poziom inwestycji lub potrzeby inwestycyjne. Luka finansowa może wynikać z zawodności mechanizmów rynkowych lub braku możliwości sfinansowania potrzeb ze środków własnych czy też środków dostarczanych przez rynek prywatny. Opracowana metodologia ma mieć zastosowanie do oszacowania potrzeb finansowych oraz luki finansowej, które mogłyby zostać zaspokojone przy

pomocy wsparcia ze środków publicznych na szczeblu krajowym i regionalnym, w wymiarze szerszym niż tylko programy operacyjne finansowane z Polityki Spójności. W ramach realizacji badania opracowany został Podręcznik metodologiczny, który został udostępniony przez Ministerstwo FiPR i stanowi podstawę metodologii wykonywania badania w zakresie szacowania potrzeb finansowych oraz luki finansowej. Stąd (...) badanie ewaluacyjne „Ocena ex-ante instrumentów finansowych wdrażanych w województwie zachodniopomorskim w latach 2021-2027” koresponduje z logiką badania ogólnokrajowego i stanowi uzupełnienie koncepcji badania realizowanego na zlecenie Ministerstwa FiPR.

(akta kontroli str. 1069, 1078-1079)

2f. W pracach nad przygotowaniem Programu FEdPZ, WZS wykorzystał doświadczenia wynikające z poprzedniego okresu finansowania na lata 2014-2020 i w pierwszym kwartale 2021 r. przygotował ankietę dotyczącą IW, obowiązujących w perspektywie finansowej 2014-2020. Celem ankiety było zebranie informacji mających przysłużyć się wypracowaniu najbardziej czytelnego i dostępnego modelu IW dla kolejnej perspektywy. Ankieta została przekazana 30 marca 2021 r. wszystkim pracownikom IZ zaangażowanym w tworzenie procesów znajdujących się w IW oraz pracownikom IP. Wnioski wynikające z przeprowadzonego badania oraz propozycje rozwiązań, dotyczyły m.in. wypracowania bardziej przystępnej formy przedstawiania procedury, która będzie zadowalająca dla wszystkich komórek i ujednolicenia stosowanych dokumentów; uproszczenia czynności powtarzających się w kolejnych kartach procesów poprzez utworzenie osobnych procesów, do których będzie miało miejsce odwołanie (np. stawianie wniosków na posiedzenie Zarządu, przygotowanie zlecenia, przygotowanie umowy); wprowadzenia kolorów, drobnej grafiki (ikon), jednolitego układu stron, zmniejszenia liczby kolumn w tabelach. Ponadto, mając na względzie wykorzystanie dobrych praktyk systemowych w perspektywie 2021-2027 IZ wprowadziła zapis w projekcie wytycznych w zakresie komitetów monitorujących na lata 2021-2027 możliwość zdalnego posiedzenia Komitetu Monitorującego RPO.

(akta kontroli str. 471, 999, 1001, 1014-1036, 1069, 1076)

Dyrektor WZS wyjaśnił m.in.: *Analizy związane z możliwością wprowadzenia uproszczeń i dobrych praktyk będą prowadzone na kolejnym etapie przygotowań, gdy do określonego zakresu interwencji Programu FEdPZ dobierane będą odpowiednie mechanizmy wdrożeniowe. To w ich ramach istnieją przestrzenie dla wprowadzania prostszych zasad implementacji i wykorzystania dotychczasowych doświadczeń zarówno z poziomu instytucji systemu realizacji ww. Programu, jak i wnioskodawców i beneficjentów. W odniesieniu do tych ostatnich, planuje się w prace nad poszczególnymi rozwiązaniami wdrożeniowymi włączyć Biuro Rzecznika Funduszy Europejskich (BFRE), które w ramach IZ odpowiedzialne jest za zbieranie ze strony wnioskodawców/beneficjentów ww. Programu sygnałów dotyczących jego realizacji. Przewiduje się, równoległe do procesu włączania zewnętrznych partnerów w przygotowanie projektu Programu FEdPZ, uruchomienie akcji zbierania uwag, propozycji, usprawnień związanych z realizacją projektów od wnioskodawców/beneficjentów. Za jej koordynację będzie odpowiadać BFRE. Wyniki akcji będą przedmiotem analiz związanych z przygotowaniem rozwiązań wdrożeniowych w perspektywie 2021-2027.*

(akta kontroli str. 1069, 1079)

2g. Zidentyfikowane problemy i istotne ryzyka na etapie prac związanych z organizacją systemu wdrażania Programu FEdPZ nie różniły się od tych dotyczących procesu przygotowania projektu ww. Programu, opisanych w pkt 1.5. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 1069, 1079-1080)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Zarząd dotyczące przygotowania prawnego i organizacyjnego systemu wdrażania Polityki Spójności na lata 2021-2027. Zarząd podjął należyte i terminowe działania w zakresie: określenia systemu realizacji Programu FEdPZ, wyznaczenia instytucji w systemie zarządzania i kontroli ww. Programu. Jednakże w związku z brakiem ustawowych podstaw dla poszczególnych elementów systemu realizacji Programu FEdPZ (według stanu na 31 sierpnia 2021 r. ustawa wdrożeniowa nie została przyjęta oraz Kontrakt Programowy nie został podpisany), prace związane z ustanowieniem systemu realizacji ww. Programu oraz wyznaczeniem instytucji w systemie zarządzania i kontroli tego Programu znajdowały się na początkowym etapie realizacji. Natomiast prace związanych z przygotowaniem SzOP dla Programu FEdPZ jeszcze nie rozpoczęto (poza wstępnymi konsultacjami i ustaleniem harmonogramu). Ponadto, przeprowadzono analizy i badania ewaluacyjne dotyczące: zdolności beneficjentów do współfinansowania projektów w ramach Programu FEdPZ, wypracowania najbardziej przyjaznego pracownikom IZ oraz IP modelu IW i zidentyfikowania istotnych ryzyk na etapie prac związanych z organizacją systemu wdrażania ww. Programu.

III. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, 15 września 2021 r.

Kontrolerzy

Agata Prochotta-Milek

Specjalista kontroli państwowej

Małgorzata Wejwer

Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

z up.

p.o. Wicedyrektor Delegatury

